Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Digesto veteri. 2]Lectura super secunda parte Digesti veteris

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 6. Feb. 1492/93

[Liber xiiij.] De exercitoria actione. Rubrica

urn:nbn:de:bsz:31-318397

Visual Library

a ¶ Data mercede. ad de tex. ⁊ ibi bal. i. l. ij. C. de his q ꝓ pꝛe. lib. ac. ħ allegat. ⁊ io. an. in tit. de execu. ſen. in fi. i addi. ſpe. ſpec. ang. in cõſi. cxxxvi. bal. i. d. l. itẽ ſi verberatũ pau. de ca. i l. ſciendũ. de ope. no. nu. ⁊ adde bar. in. l. iubem⁹ nullã. C. de ſac. ſan. ec. ADDE ro. conſi. cccx.
b ¶ Uilis pſona. ⁊ ſquũ tur oẽſ doc. Guil. rai. et Bal. hic. et bal. in. l. fi. in fi. C. de exe. cu. rei iudi. vbi limitat i religioſa et honeſta pſona.
c ¶ Hui⁹ edicti. ⁊ vid ad materiã huius ti. multa pulchra per Bald. in rubri. C. eo.
d ¶ Nõ aũt vide bar. in l. habebat. ȷ. de inſti. In pꝛin. hui⁹. §. no. ſume iſtũ

tionez plus vẽdidit. ⁊ ideo poteſt delegare vel mandare. ita loquitur hic. ar. l. ſi pignoꝛe. §. fi. ſ. eo. ⁊ hanc tene. Ex. l. ſequenti.

¶ Pꝛo damnis ⁊ intereſſe põt agi pignoꝛati‑cia non ſoluta pecunia.

p **Ignori.** ¶ Si creditoꝛ fuit i culpa reſtituẽdi iſtra pignoꝛis debitoꝛi tpe debito teneẜ ad intereſſe. ſec⁹ ſi ei culpa iputari nõ poſſet. h. d. ¶ No. caſuz in quo ẽt añ ſolutã pecuniam põt agi pignoꝛaticia. ſ. ꝓ aliꝭ dãnis. qð ergo diciẜ i l. ſi rẽ. §. oĩs. ſ. e. intelligiẜ de pignoꝛaticia q̃ in‑tentaẜ ad rei reſtitutionẽ. itez puto ꝙ creditoꝛ hic nõ teneaẜ exhibere inſtrumẽtũ: niſi ſibi ido‑nea cautio offeraẜ ẜm foꝛmã. l. q̃uis. ſ. eodem.
Ex. §. ſequenti.

¶ Pꝛopter. publicã vtilitatẽ põt officialis ca‑pe res ꝑuatarũ perſonarũ. Et vilez hoiez ꝓ ma‑negoldo eo inuito.

Titius. ¶ Dãnuz in pignoꝛe dãtũ au‑ctoꝛitate curie nõ pertinet ad creditoꝛẽ q in culpa nõ depħẽdiẜ. h. d. ¶ No. ex hac. l. ꝙ ꝓpter vtilitatẽ publicã põt officia‑lis accipe res pſonarũ pꝛiuatarũ. qð de iure dꝫ intelligi data mercede[a] de publico. vt. C. de his qui ꝓ pꝛe. lib. accipi. l. i. ⁊. ij. ⁊ ð rei ven. l. itẽ ſi ṽ‑beratuz. §. i. ⁊. ſ. quẽad. ſer. amit. l. ſi loc⁹. §. fi. ⁊ ibi no. licet nõ ſerueẜ: vt dicit ibi glo. ⁊ ſic appa‑ret: ꝙ qñ officialis vult faceẜ aliquã iuſticiã põt accipe aſinũ ꝑuati vt poꝛtet malefactoꝛẽ. ¶ Sꝫ q̃ro an poſſit cape hominẽ ad decapitãdũ vel ſuſpendẽduz aliquẽ: videẜ ꝙ nõ. vt. C. ne libe‑ri aut igenui ⁊c̃. l. i. ⁊. ij. li. xi. ⁊ ne opa a colla. exi‑gan. per totũ. ⁊ ne ruſti. ad vllũ offi. reuo. ꝑ to‑tũ. Hoc. dicũt cõtrariũ ſi eſt vilis pſona[b]. q: pꝛo‑pter vtilitatẽ publicaz põt cogi. ar. de ſan. epiſ. §. ſi monachus igitur.

De exercitoꝛia actione. Ru. li. xiiij

Uius edicti.[c] ¶ Dñs teneẜ ex facto magi‑ſtri ꝑ euz ꝑpoſiti: ſicut dñs. ex facto inſtitoꝛis. cũ ſit eadẽ rõ imo maioꝛ. h. d. ¶ Gl. ſignat vnũ cõtrariũ ⁊ nõ ſoluit. vide b as eã ibi. ar. cõtra. C. ð in inte. reſti. l. ſupuacuã. So. dic ibi ex varietate locoꝝ vel tẽpoꝝ nõ idu‑citur varietas rõnis. hic ſic.

Magiſter. ¶ Magr̃ obligat dñm ex oĩ facto ad qð ꝑponiẜ de cõditiõe ipſius pſone deſtinatiõe ſeu diſtin‑ctiõe nõ habita. naute ṽo ex ſolo debito dñm obligãt hoc dicit vſqꝫ ad. §. magiſtrum.

Magiſtrum. ¶ Magiſter hꝫ au‑ctoꝛitatẽ aliũ ſubſti‑tuẽdi etiã ſi ſibi fuerit interdictũ. ⁊ ex ſubſtitu‑ti pſona obligaẜ domin⁹. h. d. ¶ No. ꝙ ꝑpoſi‑tus negociatiõi vniuerſali põt aliũ ſubſtituere ſine ſpãli mãdato. ¶ Secũdo no. ꝙ q patiẜ ali‑qd videẜ aliuz ꝑponere. Tertio no. ſpãle in ne‑gociatiõe nauali ꝙ prepoſitus poteſt ſubſtitue‑re contra domini voluntatem.
Ex. §. ſequenti.

¶ Cõtractus dẜ fieri in rẽ in quã qs eſt ꝑpoſi‑tus: ſiue directo illð faciat ſiue pecuniã mutuo accipiat ad illud facienduz: vel ad ſoluendum pꝛimo mutuanti: ibi. No.

Non autẽ.[d] ¶ Hic ẽ valde no. §. ⁊ hoc dicit. Si magiſter cõ‑trahit in rẽ in qua ꝑpoſit⁹ eſt tacite dñs obliga‑tur ſi in hãc cãz ſe cõtrahere expmat hoc ꝑmo. Itẽ ſi cõtrahit ſimpliciter nulla cã expꝛeſſa dñs nõ teneẜ niſi in eius vtilitatẽ ṽſuz appareat. itẽ ſi cõtrahit in cã in qua expſſe ꝓhibit⁹ eſt: ſufficͭ tũc expꝛeſſio: lꝫ vera nõ fuerit. h. d. ⁊ ſic hꝫ tres ptes. ſecũda ibi ꝙ ſi ab initio. tertia ibi. ſed ſi ꝑ‑cijs. itẽ pꝛima ſubdiuidiẜ: q: ꝑmo põit vnũ dic‑tũ ⁊ illð exẽplificat. ſcðo mouet vnũ dubiũ cir‑ca illud ⁊ declarat. ſcða ibi. vnde q̃riẜ: ⁊ vſqꝫ ad ver. ſed ſi in ꝑcijs. pone caſuz ꝑ te. Azo in ſũma hui⁹ ti. itelligit ꝙ magiſter ad pecuniã ſuſcipiẽ‑daz ⁊ ad merces emẽdas erat ſpãliter ꝑpoſit⁹. pone ergo caſuz ꝙ magiſter ꝑpoſitus ſpãliter ad ꝑdicta emit merces ꝓ. x. iuit ad creditoꝛẽ ⁊ dixit ſe emiſſe merces ꝓ. xx. ⁊ accepit mutuo. xx. certe obligat dñm. h. d. ita etiã intelligit. Ja. de are. [e] No. ꝙ cõtract⁹ diciẜ fieri in rez i qua qs ꝑpoſit⁹ eſt ſiue directo fiat illud: vt in ꝑn. hui⁹ §. ſiue pecunia mutuo accipiaẜ ad illud facien‑duz: vt in ver. qd ſi mutuaui. ſiue pecunia acci‑piaẜ mutuo ad ſoluendũ ꝑmo mutuãti: vt ver. ſꝫ ſi ab alio. ¶ Scðo no. ꝙ ſufficit cauſe expſſio facta ab accipiẽte mutuũ ⁊c̃. ¶ Cõtra hoc op. ȷ. e. l. fi. i pꝛin. So. qñqꝫ qs accipit pecuniã mu‑tuo in eã cãm in qua ꝑpoſit⁹ eſt tacite: vt q: ve‑nit in cõſequentiã mãdati ſibi iniũcti: tunc ad hoc vt dñs teneaẜ reqriẜ ꝙ ſit expſſũ in hãc cãz accipe mutuo vt hic. Item ꝙ dicta cã ſit vera ⁊ ꝙ credit eã ſubeſſe tẽpoꝛe cõtract⁹: vt. ȷ. e. l. fi. in pꝛin. qñqꝫ qs accipit pecuniã in eaz cãm ſim‑pliciter hoc nõ expmẽdo: tũc nõ obligaẜ dñs ni‑ſi ꝓbetur in eã cãm eſſe ṽſum. vt in ver. ꝙ ſi ab initio. quãdoqꝫ qs accipit pecuniã in eaz cãm i quã ꝑpoſitus eſt expſſe. ⁊ iſto caſu ſufficit ſola cauſe expſſio[e] lꝫ cã in ſe vera nõ ſit[f] vt dñs obli‑getur: vt hic in ver. ſed ſi ꝑcijs. ita intelligit azo in ſũma hui⁹ tituli. ⁊ Inno. in. c. vlti. extra de fi‑deiuſ. ⁊ ſentit glo. ȷ. eo. l. fi. ¶ Ad ꝑdicta op. ȷ. de in rẽ ver. l. iij.[g] §. qd tamẽ So. ꝑdicta loquũ‑tur quãdo qs cõtrahit cũ habẽte mãdatuz. cõ‑trariũ loqtur quãdo cõtrahiẜ cuz eo qui nulluz hꝫ mãdatũ. vnde creditoꝛ dꝫ eſſe magis caut⁹: vt in volũtate dñi ſeu in cãm dñi conuertatur. ¶ Op. de. l. iulian⁹. §. ꝙ ſi ab initio. ȷ. ad mace‑do. glo. nõ ſoluit. So. ibi mutauit ꝓpoſituz in melius. vnde ſufficit bonus euentus.

Itẽ prepoſitio. ¶ Mod⁹ ꝑ‑ponẽdi eſt cõ‑ſiderãdus q ſi excedaẜ dñs nõ obligatur.

Si plures. ¶ Ego repetij iſtũ. §. ſolẽniẜ ꝑmo anno quo legi. ff. vet⁹. ⁊ eſt notabilis. §. Si plurib⁹ vniuer‑ſalis admiſtratio cõcediẜ videẜ cõcedi iſolidũ: niſi aliud ſit expſſũ. h. d. ¶ No. ꝑmo qð dixi in ſũmario. nã ſec⁹ eſt ſi mãdaẜ aliqd ſpãle: q: nõ intelligiẜ iſoliduz niſi ſit dictũ: vt. l. ſi plures. ſ. de ꝓcura. ¶ Ultio no. qñ eſt dictũ ꝙ vn⁹ nõ fa‑cit ſine cõſilio alteri⁹: nõ tenet qð alter facit ſo‑lus in ꝑiudiciũ mãdantis ꝓpter qð examinaui hic totã materiã de cõſilio: vt videbitis i repe‑titõe hui⁹. §. ſi plures. ſeqẜ repet. §. ſi plures.
Ex. §. ſequenti.

¶ Duo ꝓcuratoꝛes ſimpliciẜ cõſtituti: an dicã‑tur ꝯſtituti i ſolidũ ibi Op. ⁊ ibi. Ut igiẜ. Et an qs teneaẜ reqrere cõſiliũ: ibi. Quarto. Et an qſ ꝯſiliũ ſeq teneaẜ: ibi. Expeditis: ⁊: ibi. Ut igi‑tur. Et qd fiendũ ſi ille q dꝫ dare ꝯſiliũ nõ dat: ibi. Quero. Et qd ſi dat malũ: ibi. Tertio. Et an valeat ſñia lata ſine ꝯſilio ſapiẽtis cũ ex foꝛ‑ma ſtatuti illã ferẜ debeat cũ ꝯſilio ſapiẽtis: ibi.

§. ꝑ libello i hac actione ⁊ iſte tex. in ver. vñ querit offilius i duciẜ hic ꝑ Guil. ⁊ bal. ad. q. ð qua ꝑ bar. ⁊ doc. in. l. ce tera. §. fi. de le. i.
e ¶ Cauſe expꝛeſſio. vide no. ꝑ bal. i. l. fi. pe. col. C. ꝙ cũ eo. ⁊ i rub. C. eo. i vi. col.
f ¶ Cauſa vera nõ ſit i ſe ꝑ Inno. cui⁹ dicta clari⁹ fert bal. i ru. C. eo. in. vi. col. hoc etiã allegat bar. i. l. ſi pupilli §. i. ð nego. ge. ⁊ bar. i. l ciuitaẜ. ſi certum peta.
g ¶ De in rẽ ver. l. iij. adde bar. in. l. doli mali. in ij. col. C. de noua. ⁊ in. l. fi. ȷ. e. ⁊ bar. in. l. cetera. §. fi. de le. i.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Remanet cōtrariū vide bar. in l. i. §. ꝺ offi. cōſul. ⁊ in. l. pluribus. ſ. de ꝓcur. ⁊ i. l. creditor. §. duob⁹. j. manda.

b ¶ Diſtigue qñ pluribus mādaṫ idez offiñ an vn⁹ faciet ſine alio bene facit qꝺ. j. ſcripſi in. iiij. q. ſm Inno. et qꝺ no. bar. i l. ſi. j. vti poſſi. ⁊ ꝺ executoribus viꝺ qꝺ habeṫ p guido. de ſuza. in. l. nulli C. de epiſ. et cle. ⁊ bar. in cōſi. factuz tale ꝓponiṫ mutuo fecit teſtamētū. ⁊ viꝺ bal. i rubri. C. eo. in viij. col. ⁊ dicit ang. per illū tex. in. l. iperatores. §. ſi magiſtrat⁹. de ap. ꝙ ſi duo ſūt executores teſtamenti ⁊ vnus recuſat alt iſolidū exercebit offi. ſi autez ambo recuſent dioceſanus ꝓuidebit. l. nulli. C. de epiſ. et cle. ⁊ l. ſi qs ad declinandaz. ⁊ adde iſtis qꝺ no. bal. in. l. i. C. ſi vn⁹ ex plu. tut. ex cuius

Quarto. Quid aūt ſi cā fuit cōmiſſa cōſulēda ⁊ iudex omiſit dare cōſiliuz: an iudex ꝓcedere poſſit: vel ſit denuo comittēda: ibi. Quinto. Et an valeat cōpromiſſuz ꝙ arbiter ferat ſniaz ſm cōſiliū alteri⁹ ſapientis: ibi. Sexto. Et qd ſi dicatur ꝙ ferat ſniaz ſm conſilium alicuius incerte perſone vide in ſi.

Si plures. ¶ Iſte. §. hꝫ tres ptes ꝑncipales. ꝑmo loqtur qñ plures magiſtri ſūt ꝑpoſiti ſimpliciṫ. ſecūdo qñ diuiſim. tertio qñ cōdictiōe adiecta. ſecūda ibi. ſi diuiſim. tertia ibi. ſed ⁊ ſi. ⁊. h. d. Adminiſtratio ꝑuata ⁊ vtilis ordiaria plurib⁹ ſimpliciṫ cōceſſa intelligiṫ inſolidū. ſec⁹ ſi diuiſim vel aliud ſit exꝑſſuz. h. d. vſqꝫ ad. §. exercitorē. ⁊ ceſſant oīa cōtraria. caſus i terminis ſatis patet. ¶ Op. ad ꝑmā ptez ⁊ videṫ ꝙ qñ plures ꝓcuratores danṫ nō vidētur dari iſolidū: niſi hoc exꝑmatur: vt. ſ. de ꝓcur. l. plurib⁹. ⁊ ibi no. facit. ſ. de nego. geſt. l. cū alieni. in ſi. So. ſm Ja. ꝺ bel. i quadā. q. quā diſputauit an duo rei cōſtituāṫ tacite quā ponit in auṫ. ꝺ duo. reis. ⁊ tꝫ ꝙ duo ſeu plures ꝓcuratores ſimul cōſtituti uideanṫ cōſtituti inſolidū etiā ſi nō exꝑmaṫ. ⁊ ita intelligit. d. l. plurib⁹. ar. j. mādati. l. ſi mandato ticij. §. paul⁹. ⁊. l. creditor. §. cuz duob⁹ Ad. l. cū alieni. ſ. de neg. geſt. rñdeṫ ꝙ loqtur in plurib⁹ geſtorib⁹ ſine mādato. ⁊ eſt rō: q2 dñs mandās uidetur ſolū uniuſcuiuſqꝫ fidē inſolidū ſeq ꝫ eū. ⁊ eſt opi. iſta uera: ⁊ illa lex cōcordat cuz iſta. et idē tenet Ja. de are. Sed certe glo. in. d. l. pluribus tꝫ ꝯtrariū. cui⁹ opi. ē hodie canonizata ex̄ de ꝓcura. c. ſi duo. li. vi. quā puto uerā nō ob. lex ſi mādato ticij. §. paulus: q2 loqtur i plurib⁹ ꝓ alio interueniētib⁹ inſolidū. ut. j. de fideiuſſo. l. i. §. ſi plures. ⁊. C. eo. ti. l. nō recte. ⁊ ita itelligit glo. ſed lex iſta ⁊. l. plurib⁹ loquūtur in mādatarijs nō mandatorib⁹. nec ob. l. creditor. §. duobus: q2 fuit exꝑſſū ut ibi no. ⁊. d. l. plurib⁹. uñ adhuc remanet ꝯtrariū a. qd dicemus. dico ꝙ aliud i magiſtris ꝑpoſitis negociatiōi nauis uel inſtitoribus ꝑpoſitis alij negociatiōi: qbus uideṫ mandari iſoliduz ut hic. aliud in ꝓcuratorib⁹: ut in cōtrario. rō differētie eſt: q2 in iſtis ꝑponūtur certe negociatōi: ⁊ ſic actui uniuerſali uṫ cōceſſuz plurimū iuris: ⁊ in eis quodāmō plena adminiſtratio trāſferṫ: ut quicqd gerāt i illa admiſtratiōe intelligātur facere ꝑtextu officij. lꝫ nō exꝑmatur: ut. j. ti. ij. l. ſi. ⁊ obligāt dñm directa: ut hic ea. l. in ꝑin. ⁊. j. ti. ij. l. i. ⁊ p totū. in ꝓcuratore ꝟo nō trāſfertur ita plenū ius cū ſemp noīe dñi debeat cōtrahere. ⁊ ſic nō uideṫ ordinari⁹ adminiſtrator: ⁊ dñm nō obligat directe. vt. l. iulianus. §. ſi ꝓcurator. j. ꝺ actio. ēp. Similiter ſi plurib⁹ cōcediṫ iuriſdictio ordinaria cuilibꝫ cōpetit inſolidū: vt. ſ. de offi. ꝓcō. l. i. ſed ſi plurib⁹ cōcediṫ iuriſdictio delegata tūc ſec⁹. vt. j. ꝺ re iudi. l. duo ex trib⁹. ⁊ no. e. ti. in. l. pōponius ſcribit ſi vni. ⁊ ꝙ illa eqparatio ꝓcedat pꝫ ex mō cōſtituēdi: ⁊ ex effectu ꝯſtituti. naz iuriſdictio ordinaria eſt illa q̄ coheret loco vel certe admiſtratiōi. vt. l. i. §. cū vrbē. ſ. de offi. ꝑfec. vr. ⁊. C. vbi ⁊ apud quē. l. ſi. idē in magiſtro vel inſtitore q ꝑponūtur certo loco: vel certe adminiſtratiōi ſeu negociatiōi: vt. j. de inſtito. l. inſtitorē. Itē ex effectu cōſtituti. nā iuriſdictio ordiaria nō finiṫ morte cōcedētis ſꝫ delegata ſic. vt. ſ. de iuriſdi. om. iud. l. lꝫ. ſic etiā mandatū inſtitoris nō finiṫ morte ſꝫ ꝓcuratoris ſic. vt. j. de inſti. l. ſed ⁊ ſi pupillus. in ꝑn. ⁊. l. ſi qs mācipijs §. ſi ipubes. eo. ti. ¶ Scꝺo op. de. l. parui. ſ. de arbi. quā glo. allegat ꝓ cōcordanti. So. ibi loqtur in arbitris q eqparanṫ iudicib⁹ ꝺlegatis. ergo ⁊c̄. vt. ſ. dictū eſt. vel aliter ibi loqtur de arbitro abſēte: vnde due ptes nō potuiſſent ꝯſenſiſſe de vno ſolo. ⁊ idē dicerē ſi plures iſtitores vel exercitores eſſent ꝑpoſiti a duob⁹ litigātib⁹. vt exerceāt negociationē legitime pēdēte iudicio ar. illius. l. ¶ Ut igiṫ liqat materia diſtigue b tres caſus qñ plurib⁹ mandaṫ idē offiñ. aut ē offiñ publicū auctoritate ⁊ vtilitate. aut publicū auctoritate ſed vtilitate ꝑuatū. aut vtroqꝫ iure ꝑuatū. ꝑmo caſu aut eſt iuriſdictio ſeu admiſtratio ordinaria: ⁊ tūc cōpetit cuilibꝫ inſolidū: vt. ſ. ꝺ offi. ꝓcō. l. i. ⁊. j. ad municip. l. iperator. aut eſt admiſtratio ꝺlegata. ⁊ tūc ſecus: vt. d. l. duo ex trib⁹ de re iudi. niſi forte eſſet talis delegat⁹ qui ꝓ ordinario habeaṫ. vt. d. l. pōponius ſcribit ſi vni de re iudi. ſcꝺo caſu diſtigue eodē mō. aut ē adminiſtratio ꝑncipalis ⁊ ordiaria: vt in pluribus tutorib⁹ ⁊ curatoribus. ⁊ tūc cuilibꝫ inſoliduz cōpetit. vt. C. ꝺ aucto. ꝑſtan. l. ſi. ⁊. C. ſi vn⁹ ex plu. l. i. aut ē admiſtratio acceſſoria ⁊ quodā mō delegata vt plures auctores vni⁹ tutoris: ⁊ nō intelliguṅṫ inſolidū niſi ſit dictū. ar. eius qꝺ ſ. dictū eſt ꝺ iudice ꝺlegato. Nō ob. l. decreto. i ſi. de admi. tuto. q2 ibi admiſtratio fuit demādata vni ex plurib⁹ tutoribus. tertio caſu aut plures ꝑponūtur a plurib⁹ inuicē litigātibus: ⁊ nō intelligūtur inſolidū niſi dicaṫ. ar. dicte. l. parui ſ. ꝺ arbi. aut ꝑponūtur ab vno ſeu a plurib⁹ nō litigātibus: ⁊ tūc aut certe ⁊ vniuerſali adminiſtrationi. ita ꝙ oībus admiſtratio ordinaria vṫ cōceſſa vt i iſtitore ⁊ magiſtro: tūc qlibet pōt inſolidū vt hic. aut ſunt alij admiſtratores ⁊ non pōt vn⁹ ſine alio. vt. ſ. de ꝓcu. l. plurib⁹. fallit ſi eſſent plures ꝓcuratores iure ſpāli. vt. c. ſi duo §. ſane. de ꝓcura. in. vi. fallit etiā i pluribus c exe cutorib⁹ vltīe volūtatis. vt in. c. ſi. ex̄ de teſta. in vi. ſed ꝺ iure noſtro ꝺ hoc ꝯſueuit dubitari ⁊c̄. ¶ Tertio op. ad tertiā particulā: q2 ſecūda eſt clara ⁊ videṫ ꝙ vnus poſſit ſine alio gerere nō obſtāte ꝙ aliud ſit dictū a ꝑponēte: vt. j. de admi. tu. l. quidā decedēs. §. papi. alias icipit pꝛ. So. vt hic habes in glo. vel dic ⁊ meli⁹ ad ꝓpoſitū ꝙ duo fuerūt hic aſſūpti pariter officiales: hoc acto ꝙ vn⁹ nō poſſet agere ſine alio. ibi aūt fuit aſſūptus vn⁹ vt officialis. alius vt cōſultor: vt ibi ⁊ ꝓbatur eo. ti. l. ticiū. in ꝑn. ⁊. j. mādati. l. idēqꝫ. §. ſi qs ea. ⁊ in. l. q in aliena. §. quāꝙ. ſ. ꝺ neg. geſt. ¶ Quarto op. cōtra dictā ſolutionem fortiſſime ꝙ idē ſit qñ aſſumiṫ vt cōſultor. vt. j. mādati. l. idēqꝫ. §. ſi quis ea. So. ille. §. nō dicit ꝙ illi⁹ cōſultoris cōſiliū qs debeat ſequi vel nō. vñ de hoc qd iuris ſit. j. dicā. ſed dicit ꝙ ꝯſiliuz dꝫ reqri: qꝺ eſt ꝯtra. d. l. dic ergo ꝙ ad illuz. §. bñ pōt adaptari ſolutio glo. nā. §. ſi quis. loqtur in eo qui aſſumebaṫ vt cōſultor ⁊ lꝫ nō eſſet officialis tñ eſſe poterat. ſed lex quidā decedēs loqtur i muliere aſſūpta vt ꝯſulat q̄ nō erat tutrix. nec eē poterat. Et iſta ſolutio ē vera i ſe q̄tuz ad. d. l. quidā decedēs. rōne ꝙ vna via ꝓhibetur ⁊c̄. vt. j. de ſpōſa. l. oratio. ⁊. j. ꝺ tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. ſcire. §. i. ⁊ iſtā tenet Ja. ꝺ are. et Cy. tractat i. l. id qꝺ paupib⁹. i. xiiij. q. ſ. ꝺ epiſ. ⁊ cle. ſed iſta ſolutio nō eſt bōa ad. l. ticiū ⁊ meuiū. in ꝑin. vbi in maſculo eſſet idē ꝙ teneaṫ regrere: nec ſequi cōſiliū ipſi⁹ de neceſſitate: ⁊ illꝺ ſentit glo. iꝺ ꝓ declaratione huius ꝯtrarij oꝫ te ſcire ꝙ tutoris ptās eſt a. l. tributa. l. teſtator. eū nominet: vt. j. de tu. l. i. ibi iure ciuili data ⁊c̄. et C. de iura. calū. l. ij. §. qꝺ obſeruari ibi aut legi-

ꝟbis ſuppletur doctrina bar. hic. ADDE pluri. executorib⁹. qualiṫ vno nollēte vel nō poſſēte ceteri exequanṫ bald. cōſi. lxxvij. ⁊ cccc. xij. ij. lib. ⁊. clvij. iiij. li.

c ¶ In pluribus. de hoc p bald. in. l. nulli ad ſi. ꝺ epiſ. ⁊ cle. et ibi. qd ſi vn⁹ ꝺceſſit. ⁊ qd ſi vn⁹ abeſt. qd aūt i pluribus tutoribus vno decedēte. vide bal. in. l. cuz magiſtratus C. qñ ꝓuo. ⁊ ibi etiā qd ſi tutores ſint diſcordes: ⁊ an iſti poſſint ꝯanimi. ſui motū alteri cōmittere videlicet cōſocio. qd ſi vnus eſt ꝑuatus. vide bal. in auṫ. ꝺ amplius. in vi. col. C. de fideicōmiſ. ⁊ ꝙ vnus nō poſſit ſine alio. ponit bal. in. l. ſi. in ꝑri. C. ꝯmunia de le. ADDE qd de pluribus tutorib⁹ bal. conſi. clv. ij. libro.

a ¶ Venio ad .q. vide bar. i. l. ſi cōuenerit ꝺ re iudi. ⁊ moder. in. l. i. §. i. j. de ap. ſꝫ ibi tractaꝛ ꝺ iudice ⁊ vid ꝺ oino Cy. et io. in. l. cū ta le. §. ſi arbitratu. ꝺ ꝯdi. ⁊ demon. et ibi diſtiguit an dicaꝛ cuꝫ ꝯſilio aut cū cōſilio ⁊ cōſenſu: an dicaꝛ arbitratu talis. ⁊ habeꝛ in. c. cuꝫ in veteri de elec. ꝑ io. an. i regula nullus ex conſilio. an ſit differētia ſi dicatur cū ꝯſilio conſenſu vel licētia vide bald. C. e. i rub. i vij. q. ⁊ ibi etiaꝫ qd ſi dicaꝛ ſine ꝯſciētia ⁊ add q̄ no. bal. in. l. i. in ſi. C. ꝺ idicta lib. tol. ADDE vt ꝑ bal ꝯſi. cxxiiij. incipiē. te. viſo teſtamēto. iiij. li.

b ¶ De ꝯſi. ꝺ dictiōe de ⁊ cū ꝑ Jo. an. i regula nullus ex ꝯſilio de reg. iur. i mercu. per doc. in. c. cū olim. ꝺ arbi. ⁊ in. c. ſi pro debilitate. ꝺ offi. dele.

c ¶ Seruanda eſt. no. ꝑ ꝯmiſſionibꝰ teſtamētoꝝ dicentiū. nolo ꝙ ſis execu

tima ⁊c̄. ꝓcuratoris ꝟo poteſtas pēdꝫ ex arbitrio ꝯſtituētis: vt. j. mādati. l. diligenꝛ. aut ergo hec ꝯditio ꝙ faciat cū ꝯſilio alteriꝰ apponit ab hoīe ei qui hꝫ ptātē a lege: ⁊ tūc nō cogeretur qs eius cōſiliū reqrere: nec ſeq: niſi ſit qs collega officij: vt. d. l. ticiū ⁊ meuiū. in pn. Rō ne poteſtas legis pēdeat ex alieno arbitrio ar. j. de teſta. l. iij. ⁊ qd ibi no. ⁊ ꝺ heredi. iſti. l. illa iſtitutio in collega ꝟo officij rō eſt: q: hoc ē ꝓximū ⁊ q̄ſi de iure: vt. l. ꝯſilio. j. ꝺ cura. fu. aut ei qui hꝫ ptātē ab hoīe. dicta cōdictio ab hoīe apponiꝛ: ⁊ tc̄ de neceſſitate dꝫ eius ꝯſiliū explorare. ita loqtur. §. ſi qs ea. ⁊. j. ti. ij. l. ſed ſi pupillꝰ. §. cōditō cū ſi. ita eadē rōne dico in eo q habꝫ ptātē a. l. ſi ei talis cōditio de habēdo cōſiliū apponiꝛ a. l. dꝫ de neceſſitate cōſiliū reqrere: vt in auꝛ. ꝺ nō alienā. §. qd aūt. vbi dicit ꝙ dꝫ exqrere cōſiliuꝫ ⁊c̄. ⁊ poſtea dicit ꝙ ſi aliter factū ſit nō valeat. expſſius. j. de ſuſpec. tu. l. ipuberibꝰ. ⁊ iſti. ꝺ ſuſpec. tu. l. ipuberibus. ⁊ inſti. ꝺ ſuſpec. tuto. §. impuberꝝ. ¶ Vt ergo liqat iſta materia dic. ꝙ aut alicui habēti admiſtrationē aliqs adijciꝛ vt collega eiuſdē officij. aut adijciꝛ vt auctoritatē preſtat. aut vt cōſultor. ꝑmo caſu an poſſit vnꝰ ſine alteriꝰ cōſilio. dic vt. s̄. dictū eſt. ¶ Scd̄o caſu n̄ pōt ſine alterius cōſilio: nec ſine alteriꝰ auctoritate: vt. j. de rebꝰ eo. l. ſi pupilloꝝ. in ſi. eo. ti. l. ſi fundū. ⁊. s̄. de tranſac. l. cū hi. in prin. cū ſi.

¶ Tertio caſu aut aſſumiꝛ ut cōſultor: ille q n̄ eſt nec eſſe pōt pticeps officij. ⁊ tūc ex vrbanitate pōt eius cōſiliū reqri. de neceſſitate ꝟo nō cogiꝛ: vt. l. quidā decedēs. §. papi. j. ꝺ admi. tuto. aut talis cōſultor pōt eſſe pticeps officij. ⁊ tunc aut eſt pticeps officij ⁊ cōſultor: ⁊ dꝫ reqri: vt. l. ticiū ⁊ meuiū. in pn. aut nō eſt pticeps officij. et tunc aut adijciꝛ: vt cōſultor ei qui hꝫ ptātē ab hoīe aut a lege. Si a lege dꝫ requiri: vt iſti. ꝺ ſuſpec. tuto. §. ipuberuꝫ. ⁊ in auꝛ. de nō alienā. §. qd autē. aut adijciꝛ ab hoīe. ⁊ tūc de neceſſitate nō dꝫ requirere ꝯſiliū: vt. d. l. ticiū. i prin. ¶ Secūdo caſu cōſiliū dꝫ requiri: vt. j. mādati. l. idēq̄. §. ſi qs eā. ⁊. j. ti. ij. l. ſed ⁊ ſi pupillꝰ. §. ꝯditio ⁊ de acq. here. l. ſi qs mihi bona. §. cū ticio.

¶ Vltimo op. s̄. ea. l. §. magiſtrū. So. vt hic in glo. ⁊ eſt ibi ſpālis caſus fauore nauigationis.

¶ Expeditꝰ de op. venio ad. qꝰ. ⁊ ꝑmo q̄ro nos vidimꝰ an aliqs teneaꝛ reqrere cōſiliuꝫ. nūc q̄ro an eo caſu quo teneꝛ reqrere teneaꝛ ipm ſeq. qdā vt mar. ſyll. dicūt aut fuit dictū cū ꝯſilio. aut de cōſilio. ꝑmo caſu nō teneꝛ ſeq: ſcd̄o ſic. vt dicit Cy. C. de epiſ. ⁊ cle. in. l. id qd pauperibꝰ in xv. q. dic ꝙ iſta diſtictio nō ꝓbatur aliquo iure canonico vel ciuili. ⁊ id̄ neſcio q̄re hoc dicat. breuiter ratio q̄ mouit martinuꝫ eſt: quia denotat cām ꝓximā ⁊ materialē: ſicut dicimꝰ de dictiōe ex: vt. C. de legi. l. nō dubiū. ⁊. l. i. C. ſi ſeruꝰ extero. ⁊ de pecu. legato. l. eo tēpore. in ſi. expreſſius de hac dictiōe de habes. ff. de ꝯiug. cū eman. liber. eius. l. i. §. cū videamus: ⁊ ſic cū dicit de cōſilio. ꝑinde eſt ac ſi diceret cōſiliū ſit ꝺ materia eius qd ſit: ſicut dicimꝰ lignū eſt ꝺ materia vegetis. q̄ ratio ceſſat cū dicꝛ cuꝫ cōſilio iſta diſtictio nullo mō placꝫ: nec eius rō: q: quādoqꝫ iſta dictio cū poniꝛ vt cōiunctio: q̄nqꝫ vt aduerbiū: et tūc ſignificat tps ſeu ſignuꝫ cōdictiōis ſm ea q̄ no. in. l. qui ꝓmiſit. de ꝯdi. indebi. ⁊ in. l. qd cūqꝫ. §. ſi. de ver. ob. ⁊ hoc nil ad ꝓpoſitum. q̄nqꝫ ponitur vt ꝓpoſitio: vt in caſu nr̄o. ⁊ tunc q̄nqꝫ hꝫ vim copule. vt ꝺ le. i. l. ticie textores. §. nihil ⁊. l. cuꝫ ācilla. ⁊ de ver. ſig. l. triplici. ⁊ ſi diceres. ꝙ iſto mō poniꝛ: tunc iportat ꝙ cōſiliū dꝫ ſeq.

Verbi gratia volo ꝙ ꝓcurator meꝰ agat negocia mea cū cōſilio ticij: q̄ſi dicat gerat negocia mea ſcd̄m cōſiliuꝫ ticij. quādoqꝫ iſta ꝓpoſitio cū denotat cām efficientē ſeu inſtrumētū quo mediāte aliqd ſit. verbi gratia ticius iterfecit hominē cū cultello: vt. j. de ſicca. l. is q cuꝫ telo. vnde cū dico cuꝫ ꝯſilio: quaſi dico ꝙ cōſiliū ticij ſit iſtrumētuꝫ quo mediāte negociū ſit. ſed ſi nō ſuarꝫ cōſiliuꝫ tunc nō eſſet cuꝫ cōſilio. ¶ Vides ergo ꝙ cōſiderata ꝓpria ſignificatiōe iſtarū dictionuꝫ ideꝫ iportant q̄tuꝫ ad ꝓpoſituꝫ: vñ diſtinctio nō ꝓcedit: ⁊ cōtra diſtictionē predictā ſolet allegari. l. impuberibꝰ. ꝺ ſuſpe. tu. ⁊ iſtit. ꝺ ſuſpec. tu. §. impuberū. vbi ē dictio ex. q̄ ideꝫ iportat qd dictio de. vt dictū eſt. ſed certe illa. l. nō facit nā dico ꝙ quādoqꝫ cōſiliū adijciꝛ ei q nō hꝫ plenuꝫ intellectū: vel rōne etatis vel ꝓdigalitatis vel ſimili rōne. ⁊ tūc verbuꝫ cuꝫ conſilio dꝫ itelligi. i. cū cōſēſu. alias cōſiliū nihil operetur. ita loqtur. l. ipuberibus. ⁊ ꝓ hoc ē glo. ordiaria extra de offi. dele. c. ꝑ venerabilē. vñ id nō eſt tūc ex ſignificatiōe illius dictiōis ex: ſꝫ ex mēte ꝓferentis. ¶ Vt ergo liqueat hec materia ſic diſtingue. aut dicꝛ ꝙ aliqd ſiat cōſilio ſimpliciter: aut cū cōſilio ⁊ conſenſu vel cū ꝯſilio ⁊ voluntate: ⁊ ſimilia ꝟba. ꝑmo caſu aut nō dꝫ requiri de neceſſitate: ⁊ tūc nō dꝫ ſequi neceſſario vt dictuꝫ eſt. s̄. aut debet reqri ſm ꝑdicta: ⁊ tūc aut iſta adiectio cū conſilio eſt facta ei q nō hꝫ intellectū plenuꝫ ⁊ teneꝛ ſequi. vt. d. l. impuberibus. ⁊. d. c. per venerabilē. in glo. aut ei qui hꝫ plenū intellectuꝫ. ⁊ tunc aut ille qui dꝫ prebere cōſiliū eſt particeps officij ⁊ teneꝛ ſequi ꝯſiliū: vt. d. l. ticiuꝫ. cōiuncta. l. cōſilio. in ſi. ꝺ cura. fu. aut nō eſt particeps officij. ⁊ tunc ſufficit ꝙ reqratur nec ſequi teneꝛ: vt extra de arbi. c. cuꝫ oliꝫ ⁊. j. mādati. l. ij. in ſi. ſic debet intelligi. l. ſed ⁊ ſi pupillus. §. cōditio alle. ⁊. d. §. ſi quis ea. ſecundo caſu quādo dicꝛ cuꝫ cōſilio ⁊ ꝯſenſu: vel cū cōſilio ⁊ voluntate. ⁊ tūc aut ille q vult cōſulere nō pōt eſſe particeps officij. ⁊ nō teneꝛ ſequi ēt ſi ſit dictū. ne qd vna via ⁊c̄. vt. d. l. oratio ꝺ ſpōſa. ⁊ de reg. iur. c. cuꝫ quid in. vi. ⁊. ar. l. quidā ꝺcedēs. §. papi. de admi tu. aut pōt eſſe pticeps officij. ⁊ tunc aut iſta adietio fuit facta ab hoīe ei qui hꝫ poteſtatē a lege: ⁊ nō tenetur ſeq cōſiliū: ut. d. l. ticiū. ubi dixit teſtator: ⁊ ſi aliter fiat nō ualeat. ⁊ tamē ſi nō eſt particeps officij nō tenetur ſeq. ad qd facit. l. i. in prin. ⁊. l. ij. in ſi. ubi pu. edu. debeat. ubi nō ſoluꝫ a cōſilio extranei ſed etiā a conſilio teſtatoris receditur. aut adijcitur a lege uel ab homīe ei qui hꝫ poteſtatē ab homine. ⁊ tunc debet reqri ⁊ ſequi: q: talis ꝯditio appoſita ſeruāda eſtꝰ. ut. l. ſed ⁊ ſi pupillus §. cōditio. j. ti. ij. ⁊ auꝛ. hoc ius porrectuꝫ. ꝺ ſac. ſanc. eccle. ⁊ ꝺ nup. l. ſi ut ꝓponis. C. ⁊. e. ti. l. in cōuentiōe. ⁊ extra de elec. c. cuꝫ in ueteri. ⁊ per hoc dico q̄n quis facit aliquē executorē in teſtamento ſue vltime uolūtatis de conſilio ⁊ cōſenſu. guardiani fratruꝫ minoꝝ ꝙ talis adiectō nihil releuat per decretalē exiui de paradiſo extra de uer. ſigni. in cle. nā non poteſt eſſe particeps officij de quo officio amiſſo multū dolꝫ.

¶ Quero ſecūdo qd ſi ille cuius conſiliuꝫ dꝫ requiri non dat cōſiliū: uel q: nō vult: uel q: nō poteſt. in hoc diſtingue. aut eſt aſſumptꝰ ut conſultor ex legali diſpoſitione. aut ex diſpoſitione hominis. primo caſu ſiquidē eſt pn̄s in tali actu ꝙ poteſt prebere cōſiliuꝫ: tunc cogetur ꝑ iudicē: ut. C. de bo. que libe. l. ſi. §. neceſſitatē. ⁊ facit. C. de decurio. l. ſi quidē. lib. x. aut nō ē pn̄s

tor meꝰ neqꝫ exequariꝛ ſine licentia guardiāi fratrū minoꝝ: ſi valꝫ eo quia nō eſt capax q: n̄ valꝫ eiꝰ cōſenſus. qd no. ad ea q̄ dixi pꝰ bar. i l. bonoꝝ. C. q admitti. ⁊ ad hoc adde bal. in auꝛ. i. greſſi. in. i. col. C. ꝺ ſac. ſā. ec. ⁊ bart. ⁊ q̄ ibi dixi in. l. qdā ꝺcedēs. §. pater de admi. tuto. ⁊ bal. i. d. aut ingreſſi in pe. ⁊ vlti. col. et adde oino bal. i. l. id qd pauperibuꝛ. in. iiij. col. de epi. ⁊ cleri. ⁊ bal. i rub. C. co. i iiij. col. ⁊ ibi ꝑ bar. etiā ⁊ an ꝺbeat ſaltem requiri ꝯſiliū fratrꝛ minoris in exequendo ſm voluntatē teſtatoris bar. i tractatu minoricarū. li. iij. ⁊ꝫ ꝙ aliquo caſu ſic: vt ibi et pe. ꝺ ancha. expſſe i cle. exiui. ꝺ ver. ſig. ⁊ꝫ ꝙ nullo caſu debꝫ reqri. et no. per bal. i. d. auꝛ. igreſſ. ADDE an tunc frater minorū poſſit aliuꝫ ſbſtituere pe. de ancha. cōſi. cciij.

in tali actu ꝙ poſſit cogi: ⁊ forte mora eſt picu-
luz allatura: ⁊ tunc pōt ille actus exerceri ei⁹ cō-
ſilio vel conſenſu nō expectato: vt. ſ. de iudi. l.
ſi longius. §. fi. de iure do. l. ſi ego. §. i. in fi. ⁊ ff.
ſo. ma. l. ſi cuz dotez. §. eo autez tēpore. verſi. ꝙ
ſi latitet. ⁊ eſt hodie caſus extra ne ſede vacan.
c. i. in. vi. ſi vero ex diſpoſitione hoīs. ⁊ tunc nō
poteſt cogi ſuuz cōſiliuz prebere. ar. ſ. de arbi.
l. iij. ⁊ ideo an poſſit actus ille geri diſtigue ſic.
aut erat talis cui conſiliuz debebat requiri tan-
tuz: aut requiri ⁊ ſequi. primo caſu ſi eſt in mora
dandi cōſiliuz poterit ad actū ꝓcedi eius cōſi-
lio ꝑtermiſſo: vt. d. c. cuz olim. extra de arbi. fa-
cit. j. de verbo. obli. l. qui rome. §. coheres. ⁊ l.
fi. C. de iure emphi. ſecūdo caſu aut fuit aſſum-
ptus cōſulto: inter viuos: ⁊ tunc ſine eius con-
ſenſu vel volūtate nō valet qđ agit̄. ar. j. de ꝟb.
obl. ſi qs arbitratu. ⁊ C. de cōtrahē. em. l. fi. Si
ꝟo in vltima volūtate: ⁊ tūc ſi nō pōt vel ꝑ an-
nuz diſtulit: tunc poterit ſine eius cōſilio vel cō-
ſenſu ꝓcedi ad actū. vt. C. cōia de leg. l. fi. §. ſz ⁊
ſi qs. ¶ Tertio quero qđ ſi dat cōſiliuz maluz[a]
ille cuius cōſiliuz debet ſequi. certe illud verbū
cōſiliuz debet itelligi arbitrio boni viri: vt. d. l.
ticiuz ⁊ meuiū. ſecūdo rñſo. ſ. alle. ⁊ ideo ſi dat
maluz cōſiliū illud nō eſt ſequēdū: vt. j. de ꝯtra
hen. emp. l. hec vēditio: ⁊ de leg. iij. l. fideicōmiſ-
ſa. §. quāq̄. ⁊ de leg. ij. l. i. ⁊ ideo id qđ dicitur ꝙ
eius cōſiliuz tenet̄ ſequi itelligit̄ ſi eſt equū. Sz
de vno dubitat̄ quid fiet an ꝓcedet̄ ad actum
eius cōſilio ſpreto vel nō. ad hoc dic aut eſt ta-
lis caſus in quo nullo dato cōſilio actus viciat̄.
vt quādo ex diſpoſitiōe hominis is qui hz pote-
ſtatez ab hoīe debet alteri⁹ cōſiliū ſequi: ⁊ regre-
re. ⁊ tūc aut talis poteſtas vel volūtas depēde-
at ex poteſtate ſeu volūtate vni⁹: vtputa ꝯſtituē-
tis ꝓcuratorē vel ſimilis: ⁊ nō pōt vltra ꝓcede-
re: ⁊ iputet ſibi ꝙ tā indiſcrete cōſtituit. ar. ſ. de
minorib⁹. l. cū mādato. i fi. facit. j. ea. l. §. ē aūt.
facit optie extra de elec. c. i. in fi. in. vi. aut pēdet
ex volūtate duorū cōtrahētiuz: ⁊ tunc illud ini-
quū ꝯſiliū reducit̄ ad arbitriū boni viri. ⁊ ſic ꝓ-
cedet̄ ad actū: vt. l. ſi ſocietatē. §. arbitrorū. j. ꝓ
ſocio. ⁊ de ope. lib. l. ſi libert⁹. aut ē talis act⁹ in
quo poſſet ꝓcedi etiā ſi nullū cōſiliū dediſſz: ꝙ
qn̄ ſit patet ex his q̄. ſ. dixi in. q. ꝓxia p̄cedēti: ⁊
tūc aut tale cōſiliuz cōtinet manifeſtā iniquita-
tē: ⁊ tunc ꝑinde eſt ac ſi nihil dixiſſet. ⁊ ſic ꝓce-
detur ad actuz: vt. j. de pecu. l. ſi expreſſiz. ⁊ ff. q
ſatiſda. co. l. quotiēs. nec eſt opus adire ꝑtorez
vt corrigat qđ manifeſte iniquū ē: vt. l. que ſub-
cōditiōe. §. pe. de cōdi. inſti. aut nō cōtinet ma-
nifeſtaz iniquitatē: ⁊ tunc recurrēduz eſt ad iu-
dicē qui cauſa cognita illud cōſiliū reducat ad
arbitriuz boni viri: vt. l. ſi cuz dotez. §. eo autez
tēpore. ver. ſed ⁊ ſi. ff. ſo. ma. dices tu imo quan
do conſiliuz manifeſte eſt iniquū debet reduci
ad arbitriuz boni viri: vt. l. ſi ſocietatē in fi. ꝓ ſo
cio. vnde ſi illud cōſiliuz ſeu arbitriuz in caſu il-
lo haberet̄ pro nullo: actus viciaretur. vt. d. l. ſi
quis arbitriū. de verbo. obli. ⁊. d. l. fi. de contra-
hen. em. ⁊ ideo lex voluit ꝙ reducatur ad arbi-
triuz boni viri: vt res potius valeat q̄ pereat. vt
l. quotiens. de re. du. ſed in caſu propoſito res
non perit. ⁊ ideo i ꝑin. diſtinctiōis nō feci dif-
ferentiaz vtruz eſſet manifeſta iniquitas vel nō.
¶ Quarto quero dicit ſtatutuz ꝙ iudex ferat
ſniam cū conſilio ſapiētis[b] iudex tulit ſniaz ſine
illo: an valeat ſnia. videtur ꝙ ſic: q: leuis obmiſ-
ſio ſolēnitatis nō viciat: vt. l. i. in fi. de ven. iſpi.
ſz iſta ē leuis ſolēnitas: qđ pz: q: nō dz eius cōſi-
liū ſequi de neceſſitate: vt. ſ. dixi. ergo ⁊c. Con-
trariuz credo. cū eniz iudex habeat poteſtatez a
l. municipali ciuitatis: ⁊ l. illa ciuitatis dicat cō
ſiliuz debere requiri: tunc dz requiri de neceſſi-
tate: vt dictū eſt: alias actus nō valeret. Nō ob.
ꝯtrariū: q: debes ſcire ſm Old. ꝙ quedā ē ſolē
nitas ꝓpter quā ſubſtātia facti nō pōt mutari:
⁊ iſta dicitur leuis ſolēnitas: ⁊ obmiſſa nō viciat
d. l. i. in fi. ff. de ven. inſpi. quedaz eſt ſolēnitas
per quam facti ſubſtantia poteſt mutari ſi ob-
mittatur: ⁊ iſta non dicit̄ leuis ſolēnitas. ar. in
l. cuz hi. §. pretor. ſ. de tranſac. ſed i caſu nr̄o cō
ſiliuz ſapientis pōt trahere iudicez in cōtrariaz
ſniaz: vt. l. itez ſi vnus. §. principaliter: ⁊ l. ſe. ſ.
de arbi. ergo nō eſt leuis ſolēnitas ¶ Quinto q̄
ro iuxta predicta quedā cauſa eſt cōmiſſa alicui
conſulenda ille conſultor obmittit dare cōſiliū
an ſit alteri cōmittenda vel iudex ꝓcedat alte-
rius conſilio non requiſito. qđ videtur per ea q̄
dicta ſunt in ſecunda. q. ¶ Credo tamen alij
cōmitti per. l. in conuentione. C. de nup. nō ob.
que dicta ſunt. ſ. in. ij. q. quia illa vera quando
in diſpoſitione perſona appoſita eſt cuius cōſi-
lio quis debet vti. In. q. autē noſtra loquimur
quando ſtatutum generaliter loquitur ꝙ fera-
tur cum conſilio ſapientis: quod conſilium in
genere ꝑire nō pōt: vt. l. icendiuz. C. ſi cer. pe.
⁊. l. quod te. ſ. ſi certum petatur. ⁊. j. ad. l. falci.
l. in ratione. §. tam ⁊ ſi. ⁊. §. diligenter. ⁊ circa
predicta vide multa verba que ponit ſpecula.
i titu. de requiſi. conſil. ¶ Sexto quero quid
ſi compromiſſum eſt in aliquem ꝙ ferat ſenten-
tiam ſecūdum conſilium alterius ſapientis an

a ¶ Cōſilium malū ibi ⁊ ideo ſi dat cōtrariū videt̄ velle bar. in. l. ſi cōue-
nerit. de re iudi. vide qđ dixi ibi poſt Imol. b ¶ Cuz cōſilio ſapiē
tis. Si ſnia fertur ſine cōſilio ſapiētis an valeat ex quo dixit ſingulari-
ter io. an. in. c. nō eſt de conſue. in. vi. in nouella. ꝙ ſi iudex cōmittit cāz
alicui cū hoc ꝙ nō ferat ſniaz ſine cōſilio talis ſapiētis viri ꝙ ſi lata eſt
ſine conſilio eſt nulla ipō iure ſine appellatiōe: et in hac materia de cōſil. ⁊ an iudx cōmittēs cām poſſit cōmittere eaz cuz hoc ꝙ nō ferat ſniaz ſiſi ſuo ꝯſilio an valeat. ⁊ ſi. vid Inno. i c. ſi ꝓ debilitate. de offi. deleg. ſz circa hoc dicit hic bar. cōſidera. ꝓpter id qđ dixit Bart. in. l. i. ⁊ ibi dixi. C. de rela. ⁊ ad predicta vide bar. i. l. itē ſi vn⁹. §. idē pōpo. ſ. de arbi. ⁊. j. ꝓxie. ⁊ i materia ꝯſilij ſapiētis. vide vnū verbuz bal. in. c. i. de cōtro. inueſti. ⁊ bal. i. l. ij. C. de legi. ⁊ bal. i repe. §. qui prouocauit. ⁊ āge. in. l. ad ꝑncipez. j. de ap. ⁊ bar. in. l. ille aut ille. §. cū in verbis de lega. iij. ⁊ de cōſi. aut. uide bald. ⁊ Ange. in. l. i. C. de tu. ⁊ cura. illuſtr. ꝑſo. ⁊ no. ſin. bar. i. l. i bonorū. de bo. poſ. vbi videtur poſſe dici de iſtis uicarijs caſtrorū q nō tenent̄ ē pi ti vt ſi ſequātur ꝯſilium malū nō teneātur i ſindicatu. Itez iſtis adde bal. i. l. i. C. ne lic. ter. ꝑuoc. ⁊ ibi ponit bar. de q̄ſtiōe hac. itē
ponit an ſi in ſnia non apparet de cōſilio: an preſumatur. ⁊ adde hic
Bal. in. l. ſi quis mihi bona. §. ſi coraz de acqui. heredi. ⁊ in materia ad
de quod dixit Inno. in. c. ſi ꝓ debilitate. de offi. delega. qđ ſi cōtra ſub
ſtantiā cōpromiſſi eſt ꝙ arbiter dz ferre laudū ſʒ cōſiliuz ſapiētis. ⁊ qđ
ſi cū requiſitiōe cōſilij de quo per Bal. in. l. illa inſtitutio. de heredi. in
ſti. qđ autē in arbitratore. vide ꝑ Bal. in. l. fi. in. xij. q. C. de ꝯhen. emp.
⁊ vide. j. ꝓxime per Bar. in. l. itē ſi vn⁹. §. iij. ſ. de arbi. ⁊ vide i hac ma
teria Bal. in ru. C. c. in. iiij. col. ⁊ Io. an. in regula null⁹ ex cōſilio. ⁊ qđ
legit̄ ⁊ no. in. c. ad noſtrā de cōſue. ⁊ de. q. Bar. vnū adde qđ ſin. dicit
Inno. in. c. nec epi. de tē. ordi. ꝙ ſi eligant̄ plures ad cōſulēduz in cā et
ſint diſcordes: ꝙ iudex pōt ſeq maiorē partē. ⁊ Bar. hic tz ꝙ iudex nō
tenet̄ ſeq. ⁊ iſtud dictū Inno. facit ad no. ꝑ Bar. ſ. eo. §. in. ij. col. et ꝑ
Ludo. in rubri. de arbi. in. vi. ⁊. vij. car. vbi de hoc. ⁊ ſi. in hac materia
et ad dictū Inno. in. d. c. nec epi. vide ꝑ moder. ff. de ap. l. a ꝑncipe.

c ¶ In eodē ꝟſi. quarto q̄ro dicit ſtatutū ⁊c. ibi cū ꝯſi. ſapiētis. Et vidi
de facto ānullari quādā ſniaz latā nōduz ſpectato cōſilio ſapiētis poſtq̄z
fuerat miſſus ꝓceſſus et marle: q: ſtatutū erat in ciuitate illa ꝙ nō va-
leret ſnia niſi ferret̄ ſm cōſiliū ſapiētis. nā dicebat̄ ſniaz ipſo iure nullā
eſſe nō expectato cōſilio ſapiētis. etiā ſi expſſe ſtatutū non ānullaret. ex
quo ēt de iure cōi eſt ꝓuiſum ꝙ dz ſpectari ꝯſiliū poſtq̄z ꝓceſſus miſſ⁹ fuit per no. ꝑ Bar. h. facit tex. in. c. cū in veteri de elec. et in c. cū olim et ibi expreſſe no. d. Anto. et Imol. de arbi. bar. i. l. ticiū et meuiū in ꝑn. ff. de admi. tu. et Io. an. in c. nec epi. de tē. ordi. poſt Inno. ⁊ Hoſti. ibi ⁊ bal. in. l. ex illo. C. de ap. et i l. i. ad fi. C. de māumi. vin. et in. l. i. C. ne lic. ter. ꝑuoc. et clare firmat Io. an. in addi. ſpec. in ti. de reqſit. cōſi. §. i. ſup ꝟbo vt aūt refe. raſ ita tenuiſſe Goffr. et Old. et qđ no. Io. an. i c. nō eſt. de cōſue. in. vi. i nouella. et i. c. ſi ꝓ debilitate. de offi. dele. et in dubio ēt nō ꝑſumit̄ ꝙ interuenit dicta ſolēnitas ꝯſilij ex ſtatuto reqſita vt eleganter probat bal. i. d. l. i. C. ne lic. ter. ꝑuoca. rephēdēt Gof. q ꝯriū tz. et cū bal. trāſit ēt pe. de ancha. in rep. c. canonū. de cōſti. i ꝟ. ſimilē. q. pōt io. an. ⁊c. et lz ſpe. in ti. de reqſi. ꝯſi. §. i. i ꝟ. ſi ꝟo nō eſt. videat̄ velle ꝙ tale ſtatu-
tū vel ꝯſuetudo artās iudicē ad reqrendū et ſeqndū ꝯſiliū ſapiētis nō
teneat ꝑ. c. ad noſtrā. de cōſue. tñ cōiter tenet̄ ꝯriū. vt no. Io. an. i. d. §.
i. in addi. quā ponit ſup ꝟbo vt autē. et ē de mēte Bar. et doc. i. l. ſi cō-
uenerit. de re iudi. et Inno. clare in. d. c. ſi ꝓ debilitate. et bal. i. l. i locis
ſ. ꝓxie allegatis. nā ſicut valz couētio ꝑtiū ꝙ iudex tenet̄ iudicare ſʒ
ꝯſcientiā talis. d. l. ſi ꝯuenerit. cū ibi notatis. ita dz valere ſtatutū: q: ꝙ
fieri pōt per pactū pōt per ſtatutū tāto forti⁹. vt no. glo. in. l. neqꝫ ex ꝓ
cepto. et in. l. neqꝫ pign⁹. §. ꝓuatorū. ff. de re. iur. et in rubri. C. de dere.
decuri. et in. l. ij. q̄ ſit lōga ꝯſuetudo. et ibi bal. ADDE quot mōis
ꝯſiliū reqrat̄ et an iudex tenet̄ cāz cōmittere cōſulēdā et illud ꝯſiliuz
ſeq ſplēdide pau. de ca. ꝯſi. lxxxvij. icipiēte ꝓ declaratōe et aliqd ꝯſi. cc
lij. ꝑ ange. ꝯſi. cxxxvi. et qualiter itelligat̄ ſtatutū ꝙ cā ꝯmittat̄. j. cer-
tū tp̄us ꝑ eūdē cōſi. cxl. et ibi ēt an iudex ꝯſiliū ſeq tenet̄ et ꝑ eūdē ꝯſi
lio. clxxxvi. et. clxxi. vbi dixit ꝙ impito nō eſt turpe ſeq ꝯſiliū impiti. ꝑ

Bal.cõſi.cc
clxx.i.lib.Et
qd ſi cõſiliũ
ſapientis ſit
pñtatũ ex tẽ
pus ⁊ iudex
confirmauit
an valeat p
eundẽ cõſi-
lio.cliiij.⁊.c
lvij.iij.li.Et
q cõſilio ipi
ti nõ ſit ſtã-
duz p eũdez
cõſil.cxcvij.
Et qd ſi con
ſultor ſuper
plurib⁹ arti
culiſ aliquoſ
ſibi reſerua-
uit an vale-
at cõſiliuz p
eundez cõſi-
lio. ccccxx-
vi.iij.lib.Et
an corã con
ſultore poſ
ſint pduci i
ſtrumenta p
eundẽ conſi
lio.lxxvi.i.li.
Et p ro.con
ſilio. cxxxv-
iij.an ſequi
conſilium iu
dex tenea-
tur.Et an p
petitionẽ cõ
ſilij ita ſuſpẽ
datur ſnia ſi
cut per ap.
per eundez
cõſilio.ccxx-
xv.

a ℂAn vale-
at cõpromiſ
ſuz q ſnia fe
ratur ſcdm
cõſiliũ ſapiẽ
tis.vide Lu
do.in repet.
rubrice.ff.ð

valeat[a] videt q ſic:q: in iudiciarijs cõtractib⁹
⁊ in vltis voluntatib⁹ põt talis cõditio apponi
vt.ſ̃.uidiſtis.in contrariũ uidet caſus.l.item ſi
unus.§.idẽ põponi⁹.de arbi.So.dicũt quidã
q ualet per ea que dicta ſũt.nõ ob.d.l.itẽ ſi vn⁹
§.idẽ põponius.ſ̃.de arbi.q: ibi fuit dictuz q
pnũciaret put ticio diſpẽſatori placeret: iõ nõ
ualet:q: omis poteſtas collata videt in placitũ
ticij ſiue equũ ſiue iniquũ dicat.ideo nõ ualet:
q: remanet arbiter ſolo noie.ar.j̃.ti.ij.l. ſed ⁊ ſi
pupillus.§.ſed ſi in totũ.ſed ſi dixiſſet ſm arbi
triuz vel cõſiliũ ticij tũc ualeret:q: intelligit ↄſi
liuz ticij ſm arbitriuz boni uiri:ut.ſ̃.dictũ eſt.⁊
ſic intelligitur.§.ſed ſi ita:qui ſeqtur ſtatiz poſt
§.idez põponius.ar.j̃.de leg.iij.l. fideicõmiſſa
§.quanq̃.⁊ ita dicebat Oldr.⁊ refert q erat i/
tellectus hoſti.ſʒ certe nr̃i gloſatores aliter itel/
ligunt.§.ſʒ ſi ita.nec dicta opi. placet.nã v̾buz
placet ſeu placebit idez importat qð v̾buz arbi
tratu:ut intelligat de arbitrio boni uiri nõ de li
bera volũtate.caſus eſt de fideicõmiſ.liber.l.lu
cius ticius teſtamẽto.⁊ ſic inducẽdo relictũ lib
tatis collatuz in liberã uolũtatẽ grauati nõ ua/
let:ut.l.fideicõmiſſaria libertas.ij.rñſo.j̃. de fi/
deicõ.liber.ſed ſi ita reliquatur libertas: ſi he/
redi placebit ualet.ergo manifeſte cõcluderez
q uerbuz placet dʒ intelligi de arbitrio boni ui
ri nõ de libera uolũtate:ergo idez eſt dicere ar/
bitratu ticij q̃tuz dicere de cõſenſu ⁊ cõſilio ti/
cij vel beneplacito ticij. Nam de utroqʒ intelli/
gitur dictuz arbitriũ boni uiri. In.q.ergo pre/
miſſa dic.aut eſt dictũ de cõſilio:⁊ cõſenſu:uel
beneplacito ticij vel arbitratu ticij:⁊ ñ valet:ut
d.§.idez põponius.rõ q: iſta conditio eſt con/
tra ſubſtantiaz arbitrij:que ẽ ut arbiter poſſit p
nũciare eque uel inique:ut.l.diẽ proferre.§.ſta
ri.de arbi.ſed eo caſu aufertur libera poteſtas
arbitro:q: contra illius ticij placituz cõſiliũ ſeu
arbitriuz nõ põt pnunciare:cuz talis poteſtas
ſit ei data ab hoie:vt dictuz eſt.ſ̃.in.iij. q. ergo
⁊c̃.aut eſt dictuz q arbiter pnunciet cõſilio ti/
cij ſimpliciter ⁊ tunc valet:q: ſufficit q eius cõ/
ſiliuz requirat:nec tenetur ſequi vt dictum eſt:
⁊ ſic per hoc non aufertur ei libera ptãs.⁊ hec
opi.tãgitur in ſpe.de arbi.§.ſeqtur.ver.ſed qd
ſi dicat.⁊ ex hoc apparet q glo[b].j̃.de here. iſti.
l.illa iſtitutio:q̃ dicit q põt ↄpromitti: vt ferat
ſnia put videbit ð iur̃ alicui ſapiẽti nõ bñ dicit.
nã verbũ videbit[c] idez iportat qð verbũ place/
bit ſeu arbitrat⁹ fuerit:vt.d.l. fideicõmiſſaria li
bertas.ſ̃.ð fideicõmi.liber.Septio q̃ro qd ſi p
tes cõſentiũt in iudicẽ ordinariũ vt ferat ſniaz:
put videbit tali ſapiẽti: ⁊ iudex hoc fecit an va
leat:⁊ vr̃ q nõ:per ea q̃.ſ̃.dicta ſũt de arbi.ar.
l.i.ſ̃.ð arbi.Cõtrariũ dico p.l.ſi cõuenerit ð re
iu.⁊ iõ aliud in iudice:qui nõ hʒ ita liberã pote
ſtatẽ ſicut hʒ arbiter.imo habet ipſam limitatã
⁊ obligataz.l.⁊ equitati:vt i autẽ.iuſiu.q pſta.
ab his per totuz.⁊.j̃.de penis.l.hodie ⁊ inſti.ð
offi.iudi.in prĩn.⁊ ſic non eſt cõtra ſniam iudi/
cis:ſeu eius ſubſtantiam.An autẽ teneat ſequi
de neceſſitate patet ex his que.ſ̃.dicta ſunt.
ℂUltimo quero quid ſi dicat q ferat ſniaz cũ
conſilio ⁊ arbitrio alicuius incerte perſone:an
iſta adiectio aliquid operetur.diſtingue:aut lo
queris in extraiudicialibus:aut in iudicialibus
⁊ his que ſapiunt naturaz iudiciorũ vt arbitria.
primo caſu aut illius incerti electio cõpetit plu/
ribus ⁊ regulariter nõ valʒ qð agitur:q: poſſũt
in eligendo diſſentire:vt.l.ſi merces in prĩn.j̃.
loca.⁊ ibi no.fallit in caſu.l.ſi fundus.in ſi.j̃.de
pign.⁊ in caſibus in quibus valet pmiſſio icer/
ta:vt.ff.de iure dot.l.cũ poſt.§.gener.⁊ ibi no.
dixi in.l.ita ſtipulatus.de verbo.obli.ſi vero cõ
petit vni tunc valet:quia ceſſat ratio predicta:
ergo ⁊c̃.argu.l.adigere.§.q̃uis.de iure patro.
ſecũdo caſu quando in iudicialibus:tunc valet
iudicis interlocutio q partibus diſcordantib⁹
vel ipſe eligit:vel partes ad concordiaz coget:
vt.ſ̃.de arbi.l.item ſi vnus.§.arbiter.⁊.ſ̃. de iu
reiur.l.iuſiurandũ.§.ſi de q̃litate:⁊ de bo.auc.
iud.poſ.l.in venditione.in ſi.

Exercitorez. ℂSupra dixi qs dicat magiſter:hic
dclarat quis dicatur exercitor.h.d.exercitor di/
citur ad quẽ omẽs redditus veniunt: nec pſõe
cõditio iſpicit:niſi ſit minor:q: tunc tutoris vel
curatoris auctoritas inſpicitur.h.d.

Eſt autẽ. ℂCõtrahentes pñt elige re exercitorẽ ſiue magiſtr̃.
ſed exercitor nõ põt eligere ↄtrahẽteſ:niſi i ſub
ſidiũ.h.d.ℂNo.q magiſter ſiue exercitor po
teſt cõueniri ex cõtractu ſuo:qð qualiter intelli
gatur videbitis in.l.ſi.j̃.ti.ij.

Si is qui nauez ℂCõtinua p̃mo ad p̃ce
dẽtia.ſ̃.dixit q tenet exercitor:ſiue inſtitor ſiue
ſit ſui iuris ſiue fili⁹ vel ſeruus.Sed vtrũ ex per
ſona inſtitoris q eſt in ptãte alterius teneat pa/
ter vel dñs.ponitur in hoc.§.diuide. p̃mo põit
verba edicti.ſecũdo pſeqtur edicti expoſitionẽ
rñdẽdo cuidã tacite obiectioni.tertio ponit q̃/
daz alia qð ex premiſſis deſcẽdẽs.ſcða ibi:ſʒ.ter
tia ibi.ſed ſi ſciẽte ⁊.h.d.Qui exercitorẽ habʒ i
ptãte ſi fuerit volens i merce dñica ⁊ nauali ob
ligat inſolidũ:ſed in peculiari tributoria obli/
gatur. idem in nauali ſi ſola ſcientia ſuperuene
rit.h.d.ibi iudiciuz datur.hec ſunt verba edic/
ti.qð poſtea ſeqtur eſt expoſitio edicti. ℂOp.
q i quolibʒ ↄtractu ſi ↄtrahit dñi volũtate dñs
teneat iſolidũ ex ti.qð iuſſu.vt.j̃.qð iuſſu.l.i.§.
ſi mãdauerit.⁊.§.ſi ratũ.So.dicit gl.verũ ẽ qñ
vult agere qð iuſſu.ſʒ hic loqtur qñ vult agere
tributoria. Tu dic ſm Marti.ſyll.q in actiõe
qð iuſſu reqrit q dñs ſciat ſpẽm ↄtract⁹.ſʒ i hac
ſufficit q ſciat eũ negociari.lʒ ſpẽz ↄtract⁹ igno
ret:⁊ iõ dic aut fili⁹ vel ſeru⁹ negociat dño iui/
to vel ignorãte:⁊ tũc dñs tenet ſolũ ð peculio.
p titulũ.j̃.ð pecu.p totũ.aut ↄtrahit dño ſciẽte
tm̃ ⁊ tũc tenet tributoria:ſiue i merce nauali ſiue
in alia:vt hic i v̾.ſʒ ſi ſciẽte.⁊.j̃. ð tributo.p to/
tũ.aut ↄtrahit dño volẽte.⁊ tũc aut vult certaz
ſpeciẽ ↄtract⁹:⁊ tenet iſolidũ p titulũ qð iuſſu.
aut vult eũ negociari generalit.⁊ tũc in merce
nauali tenet iſolidũ:vt hic.i merce nõ nauali te
net tributoria:vt hoc.§.v̾.an inſtitor.⁊.j̃. ð tri/
buto.p totũ.vide gl.q volũtas pr̃is circa ↄtra/
ctũ filij nõ ſemp obligat prẽz iſolidũ.p hoc ha
betis tex.no.in.l.luci⁹ tici⁹ gayũ ſeyũ.j̃.ð admi.
tu.⁊ qd iportat hoc.ſ.ↄtractũ fieri ð mea volun
tate examinaui pleniſſime.j̃.ſo.ma.l.poſt dotẽ.

In poteſtate. ℂHabuiſtiſ.ſ̃.ex poſitũ v̾bũ ex volũ
tate.hic exponit v̾bũ ex poteſtate.h.d. Uerbũ
ex ptãte accipit p patria ⁊ dñica ⁊ ẽt p ea quaz
habet q iuri alterius eſt ſubiectus.h.d.

Quãquam. ℂHi exponit verbũ magiſtro poſitum in
edicto.

Hec actio. ℂExercitor ⁊ magiſter tenentur inſoliduz.ſed
vnius ſolutio alium liberat.

arbi. in.vi.
char. i v.vl.
terius queri
tur ſi cõpro
miſſuʒ ſit p
doc.in.c.cũ
olim.ð arbi.
per doc.i.l.
illa inſtitutõ
de here.iſti.
p⁹ gl.Quid
autẽ in arbi
tratore.við
per bal.in.l.
ſi.i.xij.q.C.
de cõtrahẽ.
emp.⁊ vide
Bar.in.l.ſi
vnus.§.iij.
ſ̃.de arbi.et
vide ibi hãc
materiam.⁊
bal.in rub.
C.co.in.iiij.
co.⁊ Jo.an.
i regula nul
luſ ex cõſilio
⁊ qð legit et
no i.c.ad no
ſtrã ð cõſue.

b ℂQuod
glo.við bal.
in.l.i.C.de
arbi.

c ℂUidebit
No.de v̾bo
videbitur et
placebit. vi-
de bar.in.l.
ſi cui de le.i.
⁊ vide.ſ̃. in
pri.col.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Si plures. [a] ℭSi plures nauẽ exerceãt per tertiũ liberũ ſeruuz:vel per vnuz ex ipſis quilibet teneť iſolidũ ſecus ſi ſimul exercẽt.h.d.⁊ eſt valde notabilis ⁊ tota die occurrit.hic ponitur caſus in naue. ℭOp.ẜ.nau.cau.ſta.l.fi.§.ſi plures.So. licet glo.multa dicat.dic vt ibi de actione que venit ex delicto.hic de ea q̃ venit ex ꝯtractu:vt ibi no.

Ex.l.ſequenti.

ℭQualiter teneanť plures q gerũt ſimul vnaz mercantiaz:ſiue per ſe ſiue ꝑ er alios.

r **J tamen.** [b] ℭOp.ad ꝓncipiũ huiuſ.l.⁊ videť ꝙ inuicẽ ſint ſibi magiſtri:ut.l.ei⁹ qui in prouincia.ẜ.ſi cer.pe.glo.nõ ſoluit.dicit Ja.ð are. ⁊ eſt no.dictũ ibi.quilibet gerebat ſeparatiz ad cõem vtilitatẽ:ideo quilibet teneť inſolidũ per rationẽ ne in plures ⁊c̃.facit.C.de fabricẽ.l.iuſ ꝓuiſuz.li.xi.hic vero oẽs gerebant ſimul.Et iõ reaſſume breuiter qñ plures faciunt vnaz mercãtiã aut eã exercẽt per tertiũ.⁊ ei⁹ facto qlibet teneť inſolidũ:aut eã exercẽt per ſeipſos. ⁊ tũc aut eã cõmittũt vni:⁊ tũc idẽ:q꞉ ex ei⁹ facto quilibet teneť inſolidũ.aut oẽs gerũt eãdẽ mercãtiaz:⁊ tũc aut oẽs ſimul:⁊ tũc quilibet teneť ꝓ parte.iſti oẽs tres caſus ſunt hic in tex.aut quilibet gerit ſeparatim:q꞉ vn⁹ in vna terra:alius ĩ alia:vel vnus mercantiaz lane:alter pannoꝝ: vel aliter inter ipſos diuiſerunt:⁊ tũc videnť ſibi inuicẽ eſſe prepoſiti.ar.dicte.l.eius qui ĩ prouincia:⁊ qð.ẜ.proximo dixi ẜm Jaco.de are.

Si ſeruus. Etiã mortuo magiſtro datur actio ĩ dominuz. hoc dicit.

He actiones. ℭViõ gl.ibi.hec actio.no.ꝙ lz appellentur actiones:tamen ſunt adiectiones: vt glo.dicit.ĵ.ti.ij.l.cuiuſqz.§.non tantũ.⁊ de pecu.l.iij.§.cui cõgruit:⁊ de in rẽ ver.l.filiuſſa.ĩ fi.

s **J euz.** ℭTenetur exercitor: lz inter magiſtrum ⁊ cõtrahentem ſecum non cadat obligatio. Et dominus magiſtri ſerui teneť actiones ſibi queſitas exercitori cedere.h.d.

Item ſi ℭTenetur magiſter contrahenti ſecũ:licet inter exercitorem ⁊ eũ nõ cadat obligatio.h.d.

l **Ucius.** [c] ℭMutuans[d] magiſtro habet exercitoriam quattuor concurrentibus.ſ. cauſe veritas:ꝓpoſitionis ⁊ cauſe ſcientia ⁊ credulitas: congrua quãtitas:⁊ loci congruitas.idem in iſtitoribus.h.d.vſqz ad fi.tituli.ℭNo.mirabilem.l.ad quã oppo.[e] ⁊ videtur ꝙ debeat probari directo pecuniaz eſſe conuerſaz in domini vtilitatez:vt.C.ſi aduerſus credi.l.ij.⁊.ẜ. ſi cer. pe.l.ciuitas.Sol.illa iura loquuntur ĩ perſonis priuilegiatis.ℭOppo.de in rez ver.l.ꝙ ſi ſeruus.§.ſed ſi ſic.So.ibi contrahebatur cum eo qui nullo modo habebat mandatum. ℭOp. ⁊ videtur ꝙ ſufficiat ſola aſſertio[f] magiſtri etiaz ſi iſte preſumptiones non probarentur:vt.ẜ.e. .l.i.§.nõ autem.ver.ſed ſi ĩ precijs.glo. dicit ꝙ ibi non potuit adhibere diligentiam.hic ſic. tu dic ꝙ ibi erat prepoſitus expreſſe ad pecuniam accipiẽdã mutuo.hic non ẜz Azo.⁊ Guil.ð cu.

Ad legẽ rodiã de iactu. Rubrica.

Glo.continuat.dic vt in ea.

Ex.l.ſequenti.

ℭSi domus deſtruitur a vicinis:ne ignis tranſeat quis debeat damnum emendare.

a ℭSi plures. de iſto tex.⁊ materia: vide plene ꝑ Bar. in.l.⁊ an candẽ de duo.reis. et ad iſtuz tex. vide.l.iã tamẽ.§.ſi plures iudi.ſol.

b ℭSi tamẽ vide i.l.⁊ an candẽ.C.de duo. reis.et bal. ĩ ru.C. eo.ad fi.

c ℭLuci⁹.in pri.hui⁹ ⁊c̃. no. hic qñ ꝓbeť eẽ cõuerſuz ĩ vtilitatẽ alicui⁹ adde Bal.ĩ .l.i.C. ſi aduer.cre. ADDE pe. de ancha.cõſilio vltimo.

d ℭMutuãs vide Bal.ĩ .l.i.C.eo.

e ℭ Op. de quo vide in ſti. de ac.§. actiones. et vide no. per Bar.in.l. ſi cũ dotez .§. .i.j.ſo.ma.

f ℭ Sola aſſertio. vide bar .ẜ.l.i.§. nõ autẽ:vbi bñ expedit hoc ꝯtrariũ ⁊ bar. in.l.a diuo pio.§. ſed ſciendũ .ff. de re iu.

g ℭ Debeat emẽdari. adde bar.in.l. ſi alius.§.eſt autem.ẜ.qð vi aut clã:et iſtud tenuit hic Guil. et ꝯſuluit ang. ⁊ per hunc tex. dicit ẽt Guil. hic ꝙ ſi miles vadit ad bellũ pro defenſione patrie et ei equus ſu⁹ ſit interfect⁹ ꝙ ciuitas tenetur emẽdare dãnuz: ⁊ hoc veruz ſi fiebat illð gratis.alias ſecus: vide qð dixi poſt bar. in.l. legatis.ð leg. .iij. ⁊ vide tex. ad hoc no.in.l.mulier.ĵ.de capti. quẽ no. allegat guil. ⁊ ibi bar.i.l. .i.in fi.prin. ð iuſti.⁊ iu. Quid ſi miles q feudũ liberũ ⁊ frãcũ tenebat a

s **J laborante** ℭDomini iactarũ merciũ habent actionem cum magiſtro.⁊ magiſter cuz ceteris nõ ſolum habet actionez:ſed etiam retentionez merciuz:vt fiat cõtributio.hoc dicit. ℭIſte ver.equiſſimuz eniz ⁊c̃.facit ad.q.ꝙ qñ domus alicuius deſtruitur a vicinis:ne ignis vlterius tranſeat ꝙ debeat ei emẽdari[g] a vicinis: quia pro cõmuni vtilitate factuz eſt in argumentum induco nõ determino.

Si conſeruatis Si nauis deteriorať non fit contributio niſi acciderit voluntate mercatorũ vel alio iuſto metu.h.d.

Ex.§.ſequenti.

ℭTempore neceſſitatis omnia ſunt cõmunia ⁊ eoꝝ que quis vſus ſui cauſa portat non debet ſoluere gabellam.

Cum in eadem ℭDominuſ nauis ⁊ domini omniũ rerũ in ea exiſtentium excepto libero corpore ⁊ cibarijs pro portione extimatiõis cõtribuunt.ad quod magiſter ex locato tenebiť. hoc dicit.ℭIſte tex.eſt argu.ꝙ anuloꝝ quos quis portat in digito ⁊ veſtimentoꝝ precioſoꝝ tranſiens debeat ſoluere gabellam.Cõtrarium tamẽ eſt verũ in his que vſus ſui cauſa portat: vt.l.in lege cẽſoria.ĵ.de ver.ſig.ℭUltimo no. ꝙ tẽpore neceſſitatis omnia ſunt cõmunia:vñ ſi tu haberes de pane ⁊ ego non:in neceſſitate licitũ eſt mihi auferre a te.⁊ hoc de iure diuino ⁊ humano:vide glo.ſuper ver.conferre.

Si nauis. ℭPreciũ redẽptionis ẽ ab omnibus cõferenduz. ſecus in precio rerum perditarum.hoc dicit.

Si nauis. Si perit ſcaffa cuz mercibus cauſa leuande nauis extractis habet locũ contributio.ſecus ſi nauis ꝑeat ⁊ ſcaffa ſalua remaneat.h.d.

Sed ſi nauis. Jactãtibus fit cõtributio ex mercibus recuperatis ex naue poſtea ꝑempta.ſed recuperantes ex iactu in naue nõ cõtribuũt.h.d.

Cum autem. ℭPro rebus deterioratis preſente precio fit collatio iactãtibus:ipſis vero deterioratis ratione loci non confertur:ſed ſi ratione aſperginis ipſis confertur ⁊ conferunt damno deducto:ſiue plus ſiue minus ſit in damno q̃ ĩ collatione.h.d.

n **Auis aduerſa.** ℭNon fit collatio pro impenſis que ad inſtruendaz nauem facte ſunt.h.d.

q **Ui leuande** ℭJactata in dubio non videntur haberi pro derelicto:niſi ex modo iactus aliud preſumať.h.d.cũ glo.

d **Eprecatio** [h] ℭValet conſuetudo cui lex non aduerſatur.h.d.

s **J uehenda** ℭAd pẽſionez cõſequendã ſufficit impoſitum eſſe naui niſi aliud actuz ſit.hoc dicit.

Si ea ℭCaſus ſuperueniens excuſat a pena precedentis culpe:vbi actio nata non poterat intentari.hoc dicit.ita intelligit dy.ĵ.de ĩpen.l.⁊ in totuz de quo per Cy.C. man.l.ad cõparãdas. Bar.

barone requiſitus fuit ab eo vt iret cũ eo ad exercitũ.queritur an teneatur: ⁊ an eius ſũptibus ⁊ an baro poſſit ab eo exigere ſubſidiuz pecunie:við bal. referentẽ Oldra. in .c.i. de capitaneo q curiaz vẽdidit in fi. prin.et ſi vocat⁹ ad bellũ ꝑdidit arma an recuperet:⁊ a quo.við Innocẽ.in.c. ſi cut.el.iij.de iureiur.⁊ qð no.bal. in.l. qñ.C. ad.l. iul.de vi.bñ facit.l. fi. et qð ibi dixi ĩ apoſtilla .C. de ſtatuis et imagi.⁊ ſi laborator me⁹ rupit ferruz in laborerio nõ teneor ẜz glo.⁊ bal.ꝑ iſtũ tex. in.l. qñ.C. de teſti.⁊ eſt tex. hic in.§.cõſerua. ⁊ no. Jmo.in.l.ſtipulatões cõmodiſſimuz de ver.ob.⁊ ita etiã videtur determinare floria. nus i.l.ſi locus .§. cum via.ff.quemadmodũ ſer. amit. et ad hoc qð no. glo. multuz no.i.l.ſi finita.§.ſi quis dãni.de dã. inſe. in ver. fouet.⁊ vide qð legitur ⁊ no.i.l.ne qd in prin.ff.de incen. rui. naufra. ADDE ꝙ hec apoſtilla eſt cõtra de ṽbo ad verbum in.§.ſi libertus .ẜ. de cõdi.ide.

h ℭDeprecatio.iſtuz tex. allegat bar. in.l.i. ĩ fi.ẜ. de iuriſ.om. iu.⁊ hic hẽs ꝙ imperator ẽ domin⁹ totius mũdi:qð qualiter ĩtelligatur.vide per eundem in.l.i.§. per hãc.ẜ. ð rei vendi. ⁊.ẜ.i

pꝛobe. ꝛ in pꝛin. ꝛ bal. ꝛ Ange. in .l. bene a zenone. de quadri. pſcrip.
a Quū. e i pꝛin. huius .l. limita noper Bal. i .l. cū p eos. C. ſi quis alt. vel ſi.
b ¶ Abſens. adde Bar. i .l. dominus de ꝯdi. ꝛ de mō. ꝛ Bar. ſ. l. diuoꝛtio in ſi. ij. col. ſol. ma. ꝛ qđ no. i .l. dāni .§. ſi. de dā. infec.
c Inſti. i toꝛ. ad hoc vide glo. in .l. iul. §. ſi pꝛocura. j. đ ac. emp.
d ¶ Pꝛocu. vocabiꝛ. Et adde qđ dixit bal. i .l. i. C. de exer. ꝙ ea que ſtatuta ſunt in exercitoꝛia habent locū i iſtitoꝛia. et hic adđ bar. in .l. ſi inſtitorē. §. ſi tibi. ſi cer. pe. ꝛ plenius p imo. poſt alios in .c. pe. de ſideiuſ.
e ¶ Ei ita dari. qñ qs videaꝛ ppoſit' inſtitoꝛ. ꝛ adde bal. no. in ru. C. de cō ſti. pecu. in .iij. col. vbi querit an diſcipulus ex cōtractu obliget magiſtrū ſuū: ꝛ qđ no. bal. in auc. hoc iuſ poꝛrectū in .v. col. de ſa. ſan. eccle. ꝛ bar. i .l. eādem. đ duo. reis: ꝛ quod habeꝛ in .l. ei qui. C. quod cū eo. ꝛ i .l. ſi pupilli. §. i. đ nego. ge. et adde ꝙ ſi dico facio te i ſtitoꝛē meū: videris pꝛepoſitus oib' ciuilibus negocijs qbuſ ego vti ſolebam ſꝫ bal. in .l. mādatū in .iiij. oppoſitiōe. C. mā da. ꝛ ibi etiā dicit ꝙ conſtitutus ad

Idem iuris.
¶ Difficultas ſuperueniēs excuſat a pena. h. d. de hoc dixi. š. ſi cer. pe. l. qđ te. pleniſſime in .l. cōtinuus. §. illud de ver. obli.

Si conduxiſti.
¶ Si menſura referꝛ ad lignū ſufficit ligni capacitas. ſi referꝛ ad onus inſpiciꝛ menſura ponderis. h. d.

De inſtitoꝛia actione. Rubꝛica.

Ex. l. ſequenti.

¶ Si nō reperitur ille q debet cedere actionē .l. illam concedit.

Quum.
a ¶ Domin' ex teſtamento inſtitoꝛis
e obligatur. item agit ſi eius ſeruus ē inſtitoꝛ non alias niſi ceſſa actione: niſi in ſubſidiū. hoc dicit. ¶ Nota ꝙ vbi nō reperitur ille qui mihi tenetur cedere actionem: quia foꝛte longe eſt abſens[b]. vel latitat vel eſt moꝛtu' ſine herede. lex dat mihi actionem vtilē ſine ceſſione: vt hic: ꝛ. C. de ac. ꝛ obli. .l. i. ꝛ. C. ad trebel. l. ſancimus. no. j. de dā. infe. .l. dāni infe. ſtipulatio. §. ſi.

Inſtitoꝛ.
¶ Inſtitoꝛ[c] eſt ille q
i alicui negociationi queſtuarie pꝛeponitur: etiā certo loco non deſignato: ꝛ obligat dominū cuiuſcunq cōditiōis ſit negociatio queſtuaria. ſecus ſi certe rei vel negotiationi non queſtuarie pꝛeponaꝛ: tūc enim magis pꝛocuratoꝛ vocabitur[d]. hoc dicit vſq ad. §. non tamē.

Ex. l. ſequenti.

¶ An littere credentie pꝛeiudicent dño.

Uicunq.
¶ Sūmaui. š. cū
q .l. inſtitoꝛ i tex. ibi. agris colendis: itellige de alienis cauſa queſtus faciendi. in ſuis enim non dicitur negociatio queſtuaria ſm Inno. vt ipſe no. in. c. ſi. extra de fideiuſ. ita intellige pꝛecedentia exempla ꝛ ſequētia. ꝛ pꝛobatur. j. eo. l. ſi cum villico. facit quod no. j. eo. l. in eū. ¶ No. ibi ſi pꝛomiſit ei ita dari[e] ꝛc. ꝙ ſufficit ꝙ paſſus ſit illum ita facere: videtur enim ipſū pꝛeponere ſuū inſtitoꝛē. ſimile videbitis. j. e. l. ſed ꝛ ſi pupillus. §. i. ꝛ. j. quod cū eo. l. ſi. In tex. ibi ſi pꝛocuratoꝛ. dic ad imperandū ꝛ coꝛrigendū diſcipulos. In tex. ibi. ſin vero quaſi. ſic enim cōmiſit totā cauſā: vt. š. eo. §. ſed ſi imenſa. Ego allego hunc ver. plane ad materiam litterarū credentie que hodie ſunt in vſu: que dicunt tali latoꝛi pꝛeſentiū dabitis plenā fidē in his: que vobis dixerit ꝙ ex hoc pꝛeiudicetur domino: de quo ſcripſi latiſſime. j. de fideiuſ. Lucius.

Ex. §. ſequenti.

¶ An pꝛocu. datus ad vendendū poſſit vēdere habita fide de pꝛecio.

Non tamen.
¶ Dominus teneꝛ ex contractu inſtitoꝛis. circa id ad quod pꝛepoſitus eſt expꝛeſſe vel tacite: niſi foꝛte pꝛepoſitioni repugnet. hoc dicit. ¶ In tex. ibi. ſed ſi ei. no. argumentū ꝙ pꝛocuratoꝛ datus ad vendendū poteſt vendere bona habita fide de pꝛecio: de quo per Cy. C. de rei ven. l. inciuile p Guil. hic. ego plene examino. j. de re iudi. l. a diuo pio. §. ſi poſt aditū. i ſi.

Ex. §. ſequenti.

¶ Moꝛte non finitur mandatū vniuerſale.

Si ab alio.
¶ Si inſtitoꝛ pꝛeponatur a defuncto obligaꝛ heres. ſi a legitimo adminiſtratoꝛe: obligaꝛ ille cuiuſ negocia geruntur. ſi a pꝛocuratoꝛe obligatur dominus ꝛ pꝛeponens. idem in geſtoꝛe ratihabitiōe ſecuta. hoc dicit. Et ſic no. ꝙ moꝛte ñ finitur mandatū vniuerſale: vide glo. i ver. maxime. Ja. de are. dicit ꝙ ſi habet ſpeciale mādatum ſolus dominus tenetur. argu. š. quod qſq iur. l. iij. §. i. ſi gñale tūc teneꝛ vterq. ita dic ipe.

Ed et ſi quis parui
s ¶ De cōditione perſone inſtitoꝛis non curatur: nec etiā pꝛeponētis. ſed ſi eſt minoꝛ adminiſtratoꝛis auctoꝛitas requireꝛ. h. d.

Ed et ſi pupillus.
s

Ex. §. ſequenti.

¶ Qualiter debeat fieri reuocatio pcuratoꝛis.

De quo palam.
f ¶ Qui ppo nit aliquē certo loco: videꝛ pmittere cū eo ꝯtrahi: niſi cōtrarium litteris publice[g] ꝛ legitime pꝛeſcribat ꝯtra quā ſcripturā nō cadit ignoꝛātia donec durat. ſecus ſi fuerit extincta: niſi dolus ꝯtrahentis affuerit. h. d. vſq ad. §. cōditio. ſigna tex. ibi ceterū q pꝛeponit ꝛc. ¶ No. ad. q. qualiter debeat fieri reuocatio pcuratoꝛis generalis. de qua p Cy. C. mandati. l. mandatū.

Conditio.
Conditio ꝛ foꝛma ppoſitionis inſtitoꝛis inſpicitur: que ſi non ſeruatur dominus nō teneꝛ: niſi poſſit variatio iputari. h. d.

Item ſi.
¶ Pꝛopoſito vno đ ꝯtrarijs aliud ceſſat. item qui ſuccūbit per actionē ineptā recurrit ad aptam. h. d.

Si a ſeruo.
¶ Teneꝛ pponens: lꝫ inter ꝯtrahentē ꝛ iſtitoꝛē nō cadat obligatio. ꝛ dñs ſerui teneꝛ pponenti de peculio. hoc dicit.

Ex. l. ſequenti.

¶ Accuſatoꝛ licet nō teneaꝛ ponere diē cōmiſſi delicti i accuſatiōe: ſi tamen ponit ꝛ nō pbat ſuccūbit: ibi. Hoc pmiſſo. Et lꝫ ego ꝯtrahā vigoꝛe vnius mādati ꝙ te habere credebā: tamē potero agere vigoꝛe alterius mandati ꝙ ignorabam te habere: vide in ſi.

Abebat.
b [b] Qui ſe aſtringit ad vnam cām ſi nō pbat ſuccūbit: nec itē eadē actione etiam ſi ex alia cā agat agere pōt: niſi pꝛius reſtitutione phabita. h. d. Ad euidētiā huius. l. eſt ſciendū ꝙ qñ aliquis cōtrahit in eam cām in quā ppoſitus eſt expꝛeſſe: ſufficit ad obligandū dñm ſoli' cauſe expꝛeſſio: ſed qñ quis ꝯtrahit i id qđ quis eſt ppoſitus per quandā ꝯſequētiā: eſt neceſſe ꝙ creditoꝛ pbet in aliā cām eſſe ꝯuerſum per pſūptiones quas vidiſtis: ꝛ ibi dixi vobis. š. ti. .ij. l. vlti. ꝛ eo. ti. l. i. §. non aūt. ¶ Hoc pꝛemiſſo quero in hac. l. aliquis erat ppoſit' mutuis pecunijs accipiēdis. itē erat ppoſitus merci olearie accepit mutuā pecuniā ad mercē oleariam. ille qui mutuauit dedit libellū in iſtitoꝛia tanꝙ eſſet merci olearie ppoſitus. ꝛ per cōſequēs mutuis pecunijs accipiendis nō potuit pbare ea que ſunt neceſſaria ad obligandū dñm in his ad que ppoſitus eſt per cōſequentiā: ideo dñs fuit abſolutus. nunc vult iterū agere ex illo capite: quia expꝛeſſe fuit ppoſitus pecunijs mutuis accipiendis: an poſſit? Rñdet ꝙ de ſtricto iure nō poteſt: de equitate aūt poteſt per vtilē actionē. h. d. vides ergo ꝙ lꝫ quis non habeat neceſſe dicere in libello ꝙ ad merces mutuauerit: tamen qꝛ hoc dixit videtur ſe aſtringere ad pꝛobandū: ꝛ iō ſi nō pbat' ſuccūbit per quod

vnū actū nō eſt ppꝛie inſtitoꝛ.
ADDE qs dicaꝛ iſtitoꝛ ꝛ qualiꝛ cōueniaꝛ abb. cōſil. lxxiiij. li. ij. Ange. ꝯſil. cclxxxv. Ale. cōſilio .xliiij. li. i.
f ¶ De quo palā. in pꝛi. huius ꝛc. vide bar. in .l. .i. C. de ſatiſda.
g ¶ Litteris publice. Ecce quid opatur aliqd fieri i publicū: ꝛ publicatio facit: qꝛ facit rē eſſe notoriam: ꝛ facit pꝛeſumi rē deueniſſe ad noticiam: qꝛ que publice fiunt pꝛeſumunꝛ sciri: vt hic ꝛ i. c. .i. de poſtul. pꝛela. ꝛ. c. in tua q ma. ac cu. poſ. ꝛ. c. quod dicitis. xvi. di. glo. in .l. ſi tutoꝛ. C. de pi. tu. glo. in. c. cognoſcentes. de cōſti. ꝛ. ff. de ori. iur. i uer. p. roſtris.
b Abebat et b hāc. l. no. declarat bal. i .l. ſi. C. quod cū eo in .vij. col. et dicit bal. i .l. .i. C. vt in poſ. le. i pꝛi. ꝙ vbi diuerſificaꝛ reſ cā vel actio nō poteſt ſubſequi cōdēnatio: vel qualitas ex qua variaꝛ actio competēſ ex ſimplici pꝛopoſitione p hanc. l.
i ¶ Si nō pbat. ad idē tex. in. c. ex pte. ꝛ ibi Innocē. de pꝛiuile. ꝛ not. bar. in .l. i. ff. de eden. et Bal. i .l. edita. C. e. ti. ꝛ i .l. hereditas maſtere. C. de peti. he. ꝛ per iſtam doc. dici poteſt ꝙ quando vnū ē deductū i inqſitiōe ſi illud nō pbaꝛ: ſꝫ pbaꝛ aliud

dicebat Rizar.ma.q̄ licet in accuſatiõe nõ req̄ratur dies cõmiſſi delicti: tamẽ ſi ponat videtur ſe aſtringere ad illud ꝓbandũ: ⁊ ſi nõ ꝓbat ſuccũbit. de quo dixi in.l.is qui reus de pub. iudi. facit optime extra de proba.c.licet cãm. ⁊ plene dixi in.d.l.diuus.de re iudi. ¶ Itẽ no. q̄ lz contrahaz tecũ[a] reſpectu vnius mandati qđ te habere credebam: tamẽ ego poſſum agere ex virtute alterius mãdati: quod vere habebas: licet ignorarez tẽpore cõtractus facit qđ dixi vobis ĩ .l.ij.§.i.ſ̄.de iudi. ¶ Oppo. q̄ poſſit agere ex vigore illius mandati: q: pecunijs mutuis ẽ prepoſitus de iure ſtricto. nam cuz agat ex alia cã: non ob. exceptio rei iudi. vt.l.cuz querit.j.đ excep.rei iudi. Ponit glo. plures ſolutiões. Pe. dicit aliter ⁊ melius hic tam in prima q̄ in ſcđa erat eadẽ actio: lz adiectiones eſſent diuerſe: iđ nõ põt agere noua actione: niſi petita prius reſtitutione ex cauſa iuſti erroris. ita dicit Pe.C. de iur. ⁊ fac. igno.l.error.ĩ vlti. oppoſi. hãc lec. ponit glo.tua.ſ̄.de ĩ ĩte.reſti.l.ij.ĩ vlti.glo.pua.

Meminiſſe autem. ¶ Nouatione dñs liberaẜ.h.d.

Si duo. [b] ¶ Si plures eundẽ inſtitorez preponũt: quilibet teneẜ inſolidũ: ſi inter eos pro ſocio vel cõmuni diuidundo agatur: quibus iudicijs ceſſantib⁹ quilibet teneẜ pro parte.h.d.cuz.l.ſe. de hoc dixi plene in.l.i.cũ.l.ſe.ſ̄.de exerci.

[g] **I cum uillico.** ¶ In negocio nõ queſtuario ceſſat inſtitoria. alias ſecus. hoc dicit.

[g] **I quis.** ¶ Venditio inſtitoris obligat dominũ: vt tradat: ⁊ etiã redhibitoria.h.d.

Ex.§.ſequenti.

¶ Pupillo procura. cõſtitutus cũ auctoritate teſtatoris nõ ſpirat finita tutela.

Si impubes. Mandatũ inſtitoris nõ finiẜ morte mandãtis.h.d. de hoc.ſ̄.ſi cer.pe.l. eius qui in prouincia. ¶ Nota argu.[c] q̄ ſi pupillus facit procuratorẽ cuz auctoritate tutoris q̄ finita tutela nõ expirat mandatũ.

Proculus. ¶ Prohibitus cõtrahere ſi agat inſtitoria repelliẜ exceptione niſi inquantũ preponẽs factus eſt locupletior.h.d. facit ad.q.glo. que eſt in.l.ſoluendo.ſ̄.de nego.geſt. de qua per doc.ĩ .l.fi.C.de nego.ge. licet contraria glo.ſit.j.de noua.l.ſtichum.§.fi.

[i] **Neum.** ¶ Si actus nõ poteſt ꝓprie dici negociatio: habet locum vtilis inſtitoria.h.d.

Si dominus. [d] Mutatione ſtatus inſtitoris non reuocaẜ mandatũ.h.d.

Taberne. [e] ¶ Adiectio alteri⁹ obligationis inſtitoriaz non extinguit.

Seruus. ¶ Inſtitor nõ obligat dominũ: niſi ad id quod ẽ ꝑpoſitus. hoc dicit.

Ex.l.ſequenti.

¶ An qñ aliquis ꝯtrahit tãq̄ ĩſtitor teneaẜ.

[l] **Ucius ticius.** [f] ¶ Cõtrahẽs appoſito nomine officij in dubio cõtẽplatiõe officij cõtrahere videtur: ⁊ inſtitor finito officio

diuerſuz: nõ põt ſequi cõdẽnatoria. facit .l.iiij.§. dotẽ. vi bo. rap. no. glo. in.l.i.§. diu⁹ in ver. abſolui poſſe.ff.đ ſicca. ⁊ Inno. i.d.c. ex parte. ⁊ bar. in.l. denunciaſſe.§. qui tñ đ adulte. et pulchre. Bal.i.l.hec verba.ff. de infa. vbi dixit q̄ ſi quis inquiſitus ẽ q̄ mandauit delictuz cõmitti: ⁊ ꝓbatum eſt q̄ inſtigauerit: ut delictũ committereẜ: nõ poterit condẽnari.

ADDE ſcripta ꝑ Ange. cõſil.cclvj. ⁊ Bar. cõſilio.ccviiij. ⁊ Bal. cõſilio .cclxiij. libro quarto.

a ¶ Cõtrahã tecum. adde Bar.i.l.ambitioſa.j. de decre. ab or. fa. in fi. ⁊ vide omnino Bar. in .q. ſua incipiẽte adunãtia generalis.

b ¶ Si duo. vide bar.i.l. .iij.§.i.in.ij. .q. de duo. reis.

c ¶ No. argumentuz ꝑ bal.in.l.mãdati. in .iij. oppo.C.mãda. ⁊ bar.i.l. .ij.§. ſed ⁊ ſi qs.j.de do.

d ¶ Si dñs. alle.no. bal. in.l.mãdatũ in.iij. oppo. .C.mãda.

e ¶ Taberne iſte tex.no.allegatur in.l. heres .§. ſi ſeruo.de fideiuſ.

nõ teneẜ.h.d.no. q̄ ſufficit[g] q̄ quis dicat talis ꝓcurator: licet nõ adijciat ꝓcuratorio nomine. ſimile in.l.cũ poſt mortẽ.j.de admi.tu. ⁊ qđ no. in.l.poſt mortẽ: qñ ex facto tutorum. ¶ Quero vtrũ qñ aliquis contrahit tanq̄ inſtitor teneaẜ. ¶ Quidã dicunt q̄ hic eſt caſus q̄ nõ: ⁊ ꝑ hoc reprehendunt glo.in.l.procurator qui pro euictione.ſ̄.de procura. In cõtrarium videẜ caſus .ſ̄.đ exercito.l.i.§.eſt autẽ.⁊.ſ̄. nau.cau. ſtabu. .l.licet.§.poſſumus.⁊.ſ̄.e.l.ſz ⁊ ſi pupillus.§. fi.⁊.l.ſi quis iumentis.§.i. Non ob.hec.l. quia hic nõ cõtraxit: ſed ſoluz ſtipulationez fecit cõtinentem verba enũciatiua de preterito. ⁊ hoc in dubio videẜ eſſe factum ad fidẽ in ſe oſtendendam. Iſta tamẽ verba in alio q̄ in inſtitore idu cerent cõtractũ cõſtitute pecunie: vt.l. quidam .ſ̄.de cõſti.pecu. ⁊ ibi glo. hoc videẜ velle. Alij dicunt q̄ inſtitor teneẜ durante officio non eo finito. ⁊ ſic poſui vobis ſũmariũ qđ nõ placet ꝑ .d.iura. qđ tamẽ relinquo maiori declarationi.

De tributoria actiõe. Rubrica.

Glo.continuat.

[b] **Uius quoqz.** De eo q̄ contractũ eſt in merce peculiari cum eo qui eſt ĩ alterius poteſtate eo ſciẽte cõpetit tributoria. ⁊ verbuz merces accipiẜ generaliter. ⁊ verbũ peculiaẜ nulla facta deductione. ⁊ verbuz ſcientia pro patientia. et verbũ poteſtatis ſeu poteſtate etiã generaliter accipiẜ.h.d. ¶ No.gl.ſuper verbo ad omnes. No. q̄ ex vno ꝯtractu vnus diciẜ negociator. de quo dixi in.l.legatis.in prĩn.de le.iij.

[g] **Ed et ſi ſeruus.**

Quod ſi alter. ¶ Unius ſcientia non preiudicat ignorãti. item actionis natura facit inſolidũ ſcientẽ etiã deducere.h.d.

Si ſeruus. ¶ Ad euidentiã hu⁹ §. ſcias q̄ hoc edictum habet duo capita. primũ prouidet cõtra ſcientẽ tantũ. ſecundũ cõtra doloſuz. ⁊ incipit ſecundũ caput in.l.illud.§.ſi cuius.j.eo. ſed hic.§. tractat de vtroqz mixtiz.⁊.h.d. dolus tutoris ⁊ curatoris ñ nocet his quoꝝ negocia adminiſtrãt: niſi quatenus ſũt locupletiores. ⁊ tũc teneñẜ cedere actionẽ: ſed ipſoꝝ adminiſtrantiũ ſcientia ſufficit ad hanc actionez. pupilloꝝ vero ⁊ adultorum dolus ipſis nocet: ſed ſcientia non ſufficit. ꝓcuratoris vero dolus et ſcientia nocet. hoc dicit.

[p] **Rocuratoris.**

Si uicarius. ¶ Si ſint plures quoꝝ vnus eſt dominus. aliuſ quaſi dñs: vtriuſqz ſciẽtia ⁊ ignorãtia cõtẽplaẜ: vt inducat hanc actionẽ.h.d.

Mercis nomine. Cõtrahentes tantum circa merces habẽt actionẽ. cõtrahẽtes in poteſtate deducũt debitũ eis etiã extra cãm mercis: niſi creditores rõne pignoris preferanẜ. ⁊ ſole merces: vel qđ ex eis eſt redactũ veniunt in tributũ.h.d. vſqz ad.§.ſi plures.

Si plures. ¶ Si plures ſint negociatões vel vna ſed plura loca: plures ⁊ ſepate fient ꝯtributiões.h.d.

Plane. [h] ¶ Creditores habẽtes pſonales actiones vocanẜ ĩ tributum. ⁊ habentes reales ſuũ integrũ cõſequunẜ.

f ¶ Luci⁹ ticius. hãc.l.intellige q̄ hic non obligaẜ ĩſtitor: quia nõ ꝑmiſit: ſz ſolũ ꝯfeſſus ẽ. ⁊ iſte ẽ uerus ĩtellect⁹ ſm bal.C.đ conſti.pecu. in ru. in.iij. col. ⁊ latius per eũ ĩ aut. ſi quando.đ conſti.pecu. ⁊ iſtũ tex. allegat nota. bal.in.l.i. in .iij. col. ⁊ in verſi. quero quid in fin. dico.C. de ſen. ⁊ Ange. in.l.poſſeſſio .§.fi.j.de acquiren. poſ. vbi etiã allegat no. per Cy.in.l.ei q .C. q̄ cũ eo. ⁊ limita vt ꝑ pau. de ca.ĩ .l.i.§.exercitorem. Et vide hic bar.ĩ .l.i.§.nũciatio de operi. no. nunci. ⁊ in.l.poſt dotẽ.in.vj.lec. dy.j.ſo.ma.

g ¶ Sufficit. ibi talis procurator. adde glo. in.l. quecũqz.ff. de procura. quã alle.bal. in .l.i. in fi. .C.de ſentẽ. vide plene ĩ .l.i.§.nũciatio. de ope. no.nun.

h ¶ Plane. vide glo.i.l. quod qs de priui. credi.

a ℂ Eligere. ⁊ materiam hui⁹ .§. quā hic no. vide ſatis no. exa minataȝ per bar. poſt di. in.l.i.§. non queriꝫ.j. de publi. ⁊ in.l. edita .C. de eden. ⁊ adde ꝙ ſi eligat vnaȝ actio nem: cui eſt pſcriptum nō impediꝫ redire ad ali am cui non ſit pſcriptuȝ ſm bal. in.l. ſi prediū. de edil. ac. i.iij. col. ⁊ ad hoc no. per glo. vide no. bal. ī materia .l. .i. maxime i .iij. op. C. de fur. ⁊ de ma teria huius .§. vide per di. in.l.i pro uinciali. de ope. no. nū. in.§.i. ADDE vt per Ro. con ſilio .cxxxiij.

b ℂ Rubri ca Qđ cum eo. an iſte ti. hodie ſit coꝛ rectus. vide Ang. ⁊ imo. i.l. ⁊ exhere datum ď re iudi.

c ℂ Grauauerat filiuȝ. ſed qđ ſi cre ditoꝛē pau perioꝛ: vtrū filius tenebi tur inquātū facere pōt. videꝫ ꝙ iſo lidū ſicut di cimus i ma rito ⁊ vxoꝛe ut tenēt bar. ⁊ doc. in .l. maritū. ſolu. ma. in cōtra rium facit: q: cū credi toꝛ i vno ſit releuat⁹. vi delicet ꝙ re ſtituitur ſibi actio vtilis cōtra filiuȝ: vt dicit hic bar. ergo dȝ in alio gra uari. argu. i .l. eū qui de iureiuran. ⁊ hoc vltimū

hoc dicit. vide glo. que eſt ſuper verbo cōueni ri. ⁊ no. eam. ⁊ adde in ſi. ibi qui in naui. dic ſed ibi fuit pecunia ad emptioneȝ ſpecialiter nume rata. hic ſecus ſȝ Guil. ⁊ Pe. ⁊ no. per Cy. C. qui po. in pig. ha. l. licet. ⁊ per glo. in. l.i. C. ď rei ven. ⁊ ibi etiā per Cy.

Tribuno. ℂ Creditoꝛes accipien tes cauent ſe reddituros alijs creditoꝛibus emergentibus. ⁊ etiam ipe q petit ſi vult peculio renūciare. h.d. cum prin. l. ſe. vſqȝ ad ver. ſi cuius dolo.

i **Llud quoqȝ.**

Si cuius dolo. ℂ Hic iuriſcō ſult⁹ incipit tra ctare de ſecūda parte edicti. ſ. quando actio tri butoria datur ꝑpter dolum domini cōmiſſuȝ i male cōtribuēdo. ⁊ h.d. Ex dolo cōmiſſo i ma le vel nihil cōtribuendo quis hac actione tene tur. h.d. ℂ No. tributoriaȝ dari propter dolū: ſicut in precedentib⁹ daꝫ ꝑpter ſciētiā. ℂ Iteȝ no. qđ minus eſt nihil eſt. tamen iſta locutio eſt impropria: quia cōparatiuū iſtud nō relinquit poſitiuum in extremis.

Hec actio. ℂ Actio iſta non eſt de dolo: ideo datur perpe tuo: ſed eſt ꝑpter dolum nec purgatur ꝑ actio nem ex cōtractu: ideo heres tenetur inquantū ad eū peruenit. hoc dicit.

q **Uod in heredem**

Eligere. [a] ℂ Quando ad ideȝ com petunt plures actiones co gitur quis eligere vnaȝ: nec poterit poſtea redi re ad aliaȝ. ſecus ſi plures actiones ꝯpetunt ad diuerſa. h.d. Ex hoc colligiꝫ per Dy. ⁊ per glo. vna regula de regulis que ipediunt cumulatio nē: vt no. per glo. in. l. edita. C. de edē. ⁊ ꝑ Dy. in. c. nullus pluribus. de reg. iur. in. vj. hoc autē qđ hic de electiōe diciꝫ eſt veruȝ: niſi actoꝛ red datur incertus ex facto rei nolentis eum certifi care: vt. l.i.§. quod autē. j. quoꝝ legato. Item qđ. j. ſubijciꝫ ꝙ nō pōt hēre regreſſuȝ ad aliā: i telligē niſi per reſtitutioneȝ in integrū ex cauſa iuſti erroꝛis: vt. l. habebat. ſ̄. ti. i.

Si ſeruo. ℂ Tenetur heres qui ſer uo ďdit libertatē ſine cau tione vel deductiōe: ⁊ ex hoc ſuo dolo tenetur inſoliduȝ. hoc dicit.

a **Liquando.** ℂ Scꝫ diuer ſa accidentia: quādoqȝ melius eſt intentare actionem de peculio ꝙ̄ tributoꝛiā. h.d.

a **Lius dūtaxat** ℂ De pe culio de ducitur id ad qđ quis ex doloſa difficul tate tenetur. hoc dicit.

Quod cū eo ⁊c̄. [b] Rubꝛica.

ℂ Ad euidentiā huius tituli debes ſcire ꝙ ſm rigoꝛeȝ iuris ciuilis filiuſfamilias cōtrahens ob ligatur: vt. l. tā ex cōtractibus. ſ̄. de iudi. ꝑpter cauſaȝ tamē emancipatus: vel aliter a poteſtate patris liberatus ꝑpter ſtatus mutationē videꝫ quodāmodo nouus homo. ⁊ ab illa obligatio ne de rigoꝛe iuris liberatur. verū pꝛetoꝛ videns cōtrahentē cū filio eſſe deceptum ꝑpter iſtā ca pitis diminutioneȝ reſtituit cōtra ipſum filium vtilem actionē. ⁊ hoc fecit. ſ̄. per titulū ſeu in ti tulo de capitis diminutione. poſtea pꝛetoꝛ cōſi derauit ꝙ multū grauauerat filiuȝ[c] reſtituendo cōtra eū vtilē: ideo ſuū edictuȝ in hoc titulo li mitauit: vt illa vtilis reſtituta in ſex caſibus qui ponunꝫ in hoc titulo nō detur inſolidum: ſȝ q̄ tenus facere poteſt: vt videbitis in. l. ij. ⁊ ꝑ totū hoc eo. ti.

o **Omnia.** ℂ Iuriſconſultus. hic ſe continuat.

a **It pretor.** ℂ In caſib⁹ hic expꝛeſſis filiuſfa mil. ſui iuris effectus teneꝫ: inquantum facere poteſt. hoc dicit.

s **Ed an hic.** ℂ In hac actio ne deducitur qđ debetur creditoꝛib⁹ pꝛiuilegiatis vel po ſtea cōtrahentibus nō alijs. h.d.

s **Ed et ſi ex pte.** ℂ Inſti tutus ex parte nō modica poteſt cōueniri inſoli dum: vel pꝛo hereditaria poꝛtione. ⁊ interdum habet beneficiuȝ: ne cōueniatur vltra ꝙ̄ facere poſſit. hoc dicit.

Interdum. [d] ℂ Pꝛopter menda cium perdit quis bene ficium. item in actionibus deſcendentib⁹ ex edi cto ceſſat hoc beneficiū. h.d.

Sola autem. ℂ Beneficiū hu ius edicti nō tran ſit ad heredē filij. hoc dicit.

Sed an etiam. Iſte .§. intelli gitur duobus modis. tene ꝑmā lec. ſm quā. h.d. In hac actio ne tpis rō habeꝫ ⁊ ſnie tēpus iſpiciꝫ. h.d.

Is qui de peculio. Qui ſe mel egit nō pōt iterū eadem actione ex noua adiectione agere: niſi pꝛehabita reſtitutiōe ex cauſa iuſti er roꝛis. h.d. qđ dic. vt. l. habebat. ſ̄. ti. ij.

Ex. l. ſequenti.

ℂ Stāte ſtatuto ꝙ cōtra inſtꝝm nō poſſint op poni: niſi certe exceptiōes: filiuſfamilias pote rit opponere beneficij huius edicti exceptionē. ſecus ſi dicat ꝯtra executionem.

s **I filius.** ℂ Beneficium huius edicti habet locū etiaȝ cōtra actioneȝ iudicati. h.d. ℂ Nota ꝙ filijfa. contra quos petiꝫ executio inſtrumenti ſui iuris effecti poſſunt opponere beneficiū hu ius edicti in caſibus. ſ̄. expꝛeſſis. ℂ Sed quero quid ſi ſtatutū dicat ꝙ contra inſtrumentū non poſſint opponi: niſi certe exceptiōes. an iſta po terit opponi[e]? Rū. aduertendū ꝙ hec exceptio non opponitur contra inſtrumentuȝ: ſed cōtra executioneȝ. naȝ nō ipugnat inſtrumentū ſicut nec ſententiam: ſed limitat executionem. vnde ponderanda eſſent verba ſtatuti: an dicant nō poſſit opponi contra inſtrumentuȝ: an vero di cant contra executionem inſtrumenti. hoc etiaȝ verum videtur ꝑpter ceſſionem. nam ſi ſtatutū dicat ꝙ non poſſit opponi contra executionem nō admitteretur ceſſio.

Si uero filio Fideicommiſſari⁹[f] vniuerſalis i effectu heres eſſe videꝫ. h.d.

c **Am qui.** Pꝛopꝫ mēdaciū ꝑ diꝫ iſtđ bñficiū. h.d.

Ex. l. ſequenti.

ℂ Pꝛocedit libellus petentis inſolidum: licet cōuentus non teneaꝫ: niſi iquātū facere poſſit.

p **Ater filio** Poteſt agi cōtra heredes pꝛo here ditaria poꝛtione: vel cōtra filiū iſolidū: ſȝ in ꝯdēnatione filius hēbit hui⁹ edicti bñficiū.

ſequiꝫ bal. in.l. ij. C. qđ cū eo quod no. ⁊ fuit in vxoꝛe ⁊ ma rito dictum Guil. in.l. di uortio ď ne go. geſt. te net ꝙ tunc nō habet pri uilegiuȝ: ſed Ja. de bel. i ſua. q. diſpu tata incipiē te lex dic̄ ſo. ma. ⁊c̄. dicit ꝙ ſi marit⁹ ⁊ vxoꝛ ē pau per: dic̄ ipe puto: ſed ter rit⁹ loquoꝛ tamē ſic iu dicarē ꝙ de beat marit⁹ uel eius libe ri ꝑ ꝛo dimi dio condē nari.

d ℂ Interdū in pꝛin. hui⁹ .§. viđ bar. in.l. ſi dubi tetur .§. i.j. de fideicō.

e ℂ Poterit opponi. vide ꝑ doc. in .l.i. C. de iur. ⁊ fac. ig. ⁊ vide ang. ⁊ imo. in.l. ſi fideiuſſoꝛes .§. idē rñdet .j. ď fideiuſ.

f ℂ Fideicō miſſari⁹ uni uerſalis ha beꝫ loco he redis. intel lige tamē ut per Bal. in auc. ex cauſa circa. xij. co lū. de li. ꝑte. et dixi poſt bar. i.l.i.§. ď illo. ff. ad tre bel. ꝑ bal. in repe. c. ſi pa ter. de teſt. i .vj. ⁊ i. xviij. col. ⁊ uide ſ ꝑ pau. ď ca.

a ¶ Licet actio ꝑ bar.i.l.ſi dubitet.i.§.ſi filius.ff.de fideicõ.
b ¶ Ex ſola patiētia.vide i.l.qcūqȝ.de iſtito.bal.i.l.ij.C.ad macedo.ꝛ ĩ rubꝛi.C.de exerci.i.vj.col.ꝛ ĩ ru.C.de cõſti.pecu.i.iij.col.
c ¶ Patiētia.itellige ac ſingulariter limita:vt per bal.i.l.ſi is ad quez de acqren.here.ꝛ moder.iſti.de ac.§.curare.Itē limita:vt per bal.i.l. i.C.de ꝯdi. īde.ꝛ dixi pᵒ bar.i.l.diuᵒ .ſ.de re iu.ꝛ vide Inno. de ap.c.bo. ne quod no. bar.i.l.ſi ex. pꝛeſſiȝ.i pꝛl. ĩ vl.col.ſ.de ap.ꝛ nunc d̉ foꝛma ſnīe: vide que di. xi i.l.ꝑ hanc de tē.ap.vi. de Bar.i.l. ſi is ad quē. ꝛ qͦ ibi dixi videlicet ꝙ iudex poteſt ratificare ꝑ. mā ſnīam ꝗ fuit lata ex cā icõgrua. ſecᵒ ſi ex fal. ſa.limita hāc .l. ꝓcedere: niſi prīᵒ pro ceſſus fuiſſet ineptus ſeu nullus ſm bal.i.l.ij.in .xiiij.q.d̉ re. ſcin.ven.
d ¶ Erba ſenatus. in quibᵒ ca. ſibus nõ hȝ locū iſte titu lus.vide.C. .e.l.ij.ꝛ.iij. ꝛ ſigant bal. in.l.macedo niani.ꝛ qua ſi per totum vnuȝ no.ad dclaratione̅ huius tituli quod poſuit Inno.in .c. qꝛ pleriqȝ. circa ſi.cõ. mēti.de iur. ſmuni.vbi uoluit ſingu lariter ꝙ li. cet filioſa. cõtra credi. toꝛē cõpetat hec exceptio macedo. ꝙ tamen ſi in veritate mu taſſet credi/ toꝛ ꝓpter ne ceſſitatem ſi lij peccaret moꝛtaliter ſi lius ꝙ exce. ptione ſe de fenderet.
e ¶ Ex iſtis uerbis.ꝛ ad de bar.i.l.i. i.iij.col.ſ.d̉ ꝯdi.ex lege.
f ¶ Si pendeat. uide bal.in.l.ſi.i .vj.col i.v̉. uenio ad ſe cundū.C.de ſenten.paſ. ꝛ reſti.
g ¶ Si quis

hoc dicit.¶ No.ꝙ licet actio[a] detur inquātuȝ quis facere poteſt.tamē admittit libellus ſi pe/ tatur inſolidum.Ille autē qui cõuenit debebit excipere de ſuo beneficio.

t **Icianus.** ¶ Ex ſola patiētia[b] videtur quis inſtito reȝ pꝛeponere.iteȝ iudex appellationis põt ſnīam ꝯfirmare ex noua cauſa.h.d.¶ No. pꝛimo ꝙ ex patientia[c] videtur quis aliquē ꝑpo nere:ut.ſ.de exercito.l.i.§.i.¶ Secūdo no.ꝙ ſnīa põt cõfirmari ex noua cauſa.

Ad ſenatuſcõſultū macedonianū.Rubꝛica.
Glo.continuat.
Ex.l.ſequenti.

¶ Ex pꝛefatione.l.colligit ratio ꝛ mens cõden tis.Et qd ſit dictū ꝓmiſit bonū nomē facere.

Erba ſenatus.[d]

v Pꝛimo incipit ponere verba ſena tuſcõſul.¶ No.ex hac pꝛefatione ꝙ ſenatuſcõſultū non eſt factū pꝛi cipaliter in fauoꝛē filioꝝfa.ſed in odiū ſenera/ toꝛum:vt colligitur ex hac pꝛefatione.ꝛ ſic no. ꝙ ex pꝛefatione legis colligit ratio ꝛ mens cõ/ dentis.facit.ff.de here.inſti.l.ſi.quod eſt multū vtile pro ſtatutis refoꝛmandis.¶ Secūdo no. ex iſtis verbis[e] nec actio petitioqȝ darentur:qꝛ non tollitur ipſo iure actio:ſȝ paratur exceptio: vt patet ex verbis hic poſitis ꝛ per omnes leges huiᵒ ti.ꝛ.ſ.ad velle.l.ij.ſ.ad trebel.l.i.§.i.ꝛ hoc verū in ciuilibus ſed ĩ criminalibus.hec verba impoꝛtāt vt ius accuſandi ſit ipſo iure ſublatuȝ: vt.l.i.de alleato.facit.l.ſi ſeruus.C.de his q ad eccle.cõfu.¶ Ultimo no.illa verba bonuȝ no/ men ꝛc.qͦ facit ꝓ verbis que apponunt quo/ tidie in contractu ceſſionis ſi pꝛomiſit bonū no men facere ꝛc.quod hinc ſumitur.

Si pendeat.[f] Nūc incipit iuriſ/ cõſul.exponere ver/ ba edicti.

Certe ſi arrogatus.

¶ Quero que eſt ratio differentie inter hūc ca/ ſum ꝛ ꝓcedentē:Rn̄deo ꝙ poſtliminiuȝ fingit retro quē fuiſſe ſui iuris.reſtitutio ĩ integrū nõ fingit retro:ſed de nouo inducit.hoc pꝛobatur hic.ꝛ glo.hoc dicit ĩ.l.gallus.§.ꝛ quid ſi tātū. de lib.ꝛ poſthu.in ſi.magne glo.

Ex.§.ſequenti.

¶ Cum loquimur de mutuātibus filijſſa.debe mus intelligere de ſcientibus.Et ĩ minoꝛe ꝛ pu pillo pꝛeſumit facti ignoꝛantia.

Si quis patrēfa.[g] ¶ Cõis opinio quē excuſat.iteȝ in pupillo ꝛ minoꝛe pꝛeſumit igno rantia.h.d.¶ No.ꝙ pꝛimo licet ſimpliciter lo/ quatur de eo qui mutuat filioſa.tamen debet in telligi de eo qui ſcienter hoc fecit:vt.l.pe.ſ.eo. huius ratio eſt:quia hec exceptio eſt inducta in odiū feneratoꝝ.ſi enim ignoꝛaret ceſſaret odi/ um.ſecus ſi exceptio eſſet iducta in fauoꝛē filij: quia tūc ſufficit:vt decipiatur:licet aduerſarius ignoꝛet:vt.l.ij.§.verba.ſ.ad uelle.ꝛ.C.ſi mi.ſe ma.dixerit.l.i.ꝛ.ij.quod eſt notandū.¶ Scd̄o no.iſtum tex.ex quo collige modū foꝛmandi ar ticulū ad pꝛobandū ꝙ quis ſe publice gerebat vt paterſa.¶ Tertio no.ex ver.ꝓinde ꝙ in mi noꝛe ꝛ pupillo pꝛeſumitur ignoꝛantia facti qͦ tenementi.

Si a filio. Tēpus numerationis nõ tēpus ſtipulatiõis ſeu mu tui inſpicitur.h.d.

i **Tem ſi filiuſſa.** ¶ Fi/ liuſſa. fideiubēdo obligatur:niſi fuerit factuȝ in fraudem.idē ĩ ꝯſtitutiõe duoꝝ reoꝝ.h.d.

Sed et ſi filiuſſa. ¶ Filiuſſ. põt mutuū in cauſam patris accipere:licet nõ poſſit res pa tris obligare.h.d.

Mutui datione. In hoc ſena tuſcõſulto v̉/ bum pecunie accipitur ſtricte niſi fraus interue nerit.hoc dicit.

Non ſolum. ¶ Hec exceptio eſt ĩ rem ex parte eius cui opponitur.hoc dicit.

Item ſi duos.[h] ¶ In duobus reis debendi iſpi/ citur cõditio eiᵒ ad quē pecunia ꝑuenit.h.d.

Quāquam autem. ¶ Hec exceptõ cõpetit filioſa.ꝛ ſucceſſoꝛibᵒ eius.non tamen ei qui inſtitoꝛem ꝑponit tacite uel expꝛeſſe.h.d.

Ex.§.ſequenti.

¶ De eo ꝙ quis poſtea facit ꝑſumit habuiſſe animū ab initio.

Proinde.[i] ¶ Si pecunia in reȝ pa/ tris vertatur vel in pꝛoba bileȝ ſtudioꝝ cāȝ hec exceptio ceſſat.hoc dicit. ¶ No.tex.ibi.ideȝ ait ꝛc.ꝙ ex eo ꝙ qs poſtea facit pꝛeſumitur animū ab initio habuiſſe.

Si filiuſſa. ¶ Hanc exceptionem ceſſare facit in neceſſa/ riam cauſaȝ acceptio ꝛ partis ſolutio ꝛ pignoꝛiſ datio vſqȝ ad pignoꝝ q̄ititatē.h.d.

s **Ed et ſi paterfami.**

Si ab alio. ¶ Filius poteſt ſolue/ re mutuanti pecuniam ad hoc ſibi donatā.ſecus ĩ donata ſimpliciter. hoc dicit.¶ Nota caſuȝ iſtū.facit ad id qͦ no. in.l.iiij.§.nihil de manumiſſioni.

Hoc ſenatuſcõſultuȝ.[k]

¶ Hec exceptio ꝯpetit filijs vtriuſqȝ ſexus etiā pecunia extante.h.d.

Non ſolum. ¶ Hec exceptio cõ/ petit filijs ꝛ eoꝝ ĩter/ ceſſoꝛibus niſi animo donādi interceſſerint:et qꝛ eſt odioſa ſolutū indebite nõ repetit.h.d.

Ex.l.ſequenti.

¶ Exceptio macedoniani ꝛ velleyani poſſunt opponi poſt ſnīam.

t **Anquā tamē ſi.** ¶ Hec exceptõ põt opponi etiam poſt ſnīam.hoc dicit. ¶ Nota ꝙ hec exceptio[l] ꝛ exceptio velleyani poſſunt opponi poſt ſnīam.huius ratio põt eē in macedonia.qꝛ hec exceptio cū ſit inducta in odiuȝ feneratoꝝ nõ poteſt filius ei renūciare[m] vnde eaȝ poterit opponere poſt ſnīam:ꝛ ideo

patrēfa.Sed quāto tēpoꝛe requirit ꝙ geſſerit ſe pro patrefami.dic ꝙ per decēniū ſm bal.in.l.ij.C.ſi aduer.rē iudi.qͦ no.per bar.i.l.labeo de ſupel.lega.ꝛ ibi uide bal.i.d.l.ij.ubi ponit no.per quos actus ꝓbet ipm ſe gerere:ut patrēfa.uel ut emancipatū ad quod bene faciūt etiaȝ no.per bal.in.l.i.ad.ſi.C.qui ꝛ aduer.quos.ꝛ adde ad hāc.l.no.ꝑ bal. ꝛ ibi etiā eſt tex.in.l.i.C. e.et uid̉ bal. in.l.ij.C.eo. quid ſi filiuſ ꝯſueuit acci pere mutuū et pater erat cõſuetus re ſtituere:an cogatur ĩ fu turuȝ pater reſtituere.et tenet ꝙ ſic. et ad iſtum tex.in ꝓpoſi to uide qͦ no.bal.in.l. .ij.ĩ vlti.col. .C.de ſen. ADDE ad ꝓpoſituȝ ꝙ uoluit Bal. ꝯſi.clxxxiiij. li.iij.ꝙ ſi do minus ſolitᵒ erat ratifica re ꝯtractus celebꝛatos ꝑ nūcium ſuū ꝙ in futurū tenebit rati ficare.
h ¶ Itē ſi du os.uid̉ bal. no.in.l.i.C. .e.qd ſi duo rei credendi mutuauerūt ſimul filioſa. unus ſciuit eū filiūſami. et alter igno rauit.an ſciē tia unius no ceat alti de cidit ꝑ illuȝ tex.uide ibi et quod no. Bar.in.l.ex duobus ĩ ſi. de duo.reiſ. allegat etiaȝ bal.i.l.ſi.C. eo.et uide ſ pau.de ca.
i ¶ Proide. Et ita alle. gat in nota. qõne Bar. i.l.cetera.§. ſi.de le.i.
k ¶ Hoc ſena tuſcõſultuȝ. de iſto tex.ui de no.bal.i .l.macedo. niani.C.eo. queȝ allegat hic pau.de ca.ut ſ ꝑ eū
l ¶ Hec exce ptio.uide qͦ no.Bal.in autē.ſi qua .C.ad uelle.
m ¶ Nõ po teſt renūcia re.uid̉ quod ponit bar.i .l.ſi teſtõ.§. pe.d̉ fideiuſ. et limita ut per.d.Io.in

.l.nemo po/teſt. de le.i.
a ℭ Filiū habeo. hec lex eſt multum no. ꝛ de eius materia: vid bal.i.l. ſi ꝓmittēte. C.e.
b ℭ Filiuſfa. Et adde bar. in.l. cuȝ tabernaȝ .§. pe. in fi.ȷ. de pig. idē ī recipiēte ambaſiataȝ ſm .d. Jo. in. d. .§. morte. et ibi dixi i.vij col. ꝛ vide q̄ no. Bal. in autē. qua in prouincia. i vlti. col.
c ℭ De peculio Rub. ad intellectū to ti⁹titu. vide bar. poſt gl. in.l. pater q caſtrēſe.ȷ. de caſtrē. pecu. ꝛ in.l. ſi finita. §. ſi ꝺ vectigali. in fi. de dā. infec. ꝛ formaȝ libelli i actione de peculio. vide per Cy. in.l. pe. .C. qꝺ cum eo. ꝛ glo.i.l. .i.ff. ſi pars here. pe. i v. vēdicabit. ꝛ vide qꝺ no. bal.i.l. fi. i fi. .C. qꝺ cum eo i vi. col.

puto ꝙ ſi paterfa. factus litigauerit: ꝛ hāc exceptionē nō oppoſuit ꝙ eā non poſſit opponere poſt ſniam. In velleyano vero ē rō: q: ī ꝓpria litigatione interceſſio eſt. argumen. in.l. ſi mulier in iure.ȷ. ad velleya.

c **Reditorem.** ℭ Mortuo filiofami. qui mutuū accepit: dū erat ī ptāte ꝓ illa obligatiōe non poteſt accipi fideiuſſor. hoc dicit quod dic vt in glo.

f **Ilium habeo.** [a] ℭ Dictū in filio extendit ad nepotē. h.d.

f **Iliuſſa.** [b] ℭ Ratione cōuētionis qui epiſtolā recipit videt̄ approbare qꝺ ī epiſtola ꝯtinet̄. h. .d. de hoc plene dixi.ȷ. rē ra. ba.l. quo eniȝ. §.i.

De peculio[c]. Rubrica. (l. xv.)

ℭ Uenio ad rubricā de peculio. ꝛ iſtā rubricaȝ glo. ꝯtinuat ad titulū de exerci. tu potes ꝯtinuare ad titulū. ſ. ꝓxi. Dictū ē. ſ. ꝙ ex ꝯtractu filij pater nō obligat̄. ſȝ q: aliqñ pater nō cōuenit̄ ꝺ peculio: vt qñ fili⁹ nō eſt mutuat⁹: iō ponit̄ rubrica de peculio. ℭ Et pro hui⁹ declaratiōe pimo quero qd ſit peculiū. Azo dicit ꝙ ē vniuerſitas quedā cū ī ea poſſūt eē mobilia ꝛ imobilia corpalia ꝛ icorpalia: vt ipſe no. C. qꝺ cuȝ eo. circa mediū tertie colūne. ſed ſua diffinitio procedit largo modo ſumēdo peculiū: vt.ȷ. videbi tis. Nā q̄ttuor ſūt noia vniuerſitatis. ſ. hereditas. bona. peculiū. ꝛ patrimoniū. ſed ſtricto modo ſumendo: ꝓut loquit̄ titulus noſter. dico ꝙ peculiū eſt quedā parua pecunia quā ſeru⁹ vel filius per parſimoniā acquiſiuit: vt.l. peculiū ex eo.ȷ. eo. vel dñs vt merenti ſeruo dedit. i. ꝙ ſit queſitū ī peculio hēre ꝑmiſit filio vel ſeruo: vt .l. peculiū eſt ī prin.ȷ. eo. ꝛ extra ꝺ ſimo. c. ſimoniace. Pone exēplū cōtingit enim plerunqȝ ꝙ habētes ſeruos gaſtaldos dāt eis pro eorū victu pone ſingulis menſib⁹ qnqȝ florenos. ſi q̄dez ergo ſeruus fidelis poſſet trāſire victū ſuū cū trib⁹ florenis ꝛ duos parſimoniaſſet. iſta pſimonia pſimoniatio appellat̄. ꝛ exēpluȝ iſtud in filio ꝛ ī ſeruo ꝓcedit: ꝛ hoc totū peculiū efficit̄ quotiēs dñs hoc agit: vt ſerui vel filij peculium efficiat̄. Secūdū exēpluȝ cū benemerēti dñs vel pater peculiū ꝯcedit ſine dubio ī ſeruo ꝓcedit. ſed ī filio nō vr̄ ꝓcedere ſm iura. C. ſeu auc̄. Sȝ ſm hec iura. ffoꝝ. ꝓcedebat ſicut in ſeruo: quoniaȝ illud ē peculiū qꝺ hȝ fili⁹ a patre: vt a patre. cuius tamē adminiſtrationē nō ꝓprietatē hȝ: ſȝ ſi pater filio merēti donat: q̄tenus aſcēdūt merita filij eaten⁹ fili⁹ capit vt extrane⁹: vt ſtatiȝ fiat dñs. ꝛ illud trāſit in peculiū aduenticiū: cui⁹ ꝓprietas eſt hodie ipſius filij. primū probat̄ in .l. ſi donatiōe. ꝛ ibi no. per doc. C. de colla. ꝛ in auc̄. vnde ſi parēs. C. ꝺ inoffi. teſta. ꝛ.ȷ. ꝺ caſtrē. pecu.l. ꝛ ſi forte. ſecundū ꝓbat̄ i.l. cū nō ſolum ꝛ in.l. cū oportet. C. de bo. que lib. lȝ oliȝ eēt ſecus: q: aduēticia erāt patris pleno iure. ex his ergo patet ꝙ pater nō de peculio: ſȝ vt tanq̄ legitimus adminiſtrator cōuenit̄: vt no.i.l. pater qui caſtrēſe. de caſtren. pecu. ꝛ. ſ. de cōdi. idebi. .l. frater a fratre. facit etiā qꝺ no.ȷ. de fideiuſſo. in.l. ſi quis pro eo. §.i. ꝛ no. inſti. de ac. §. fi. ꝛ i.l. .i. C. de bo. mater. dicā plen⁹.ȷ. eo. ti.l.i. §. verba. ℭ Itez querit glo. quot modis ſumat̄ hoc nomē peculiū: ꝛ dicit ꝙ octo modis. ꝛ primus ſecūdus q̄rtus qntus ſextus ſeptim⁹ ꝛ octauus ſunt clari. Uenio igit̄ ad tertiū dū ꝺ caſtrēſi: vel quaſi caſtrēſi loquit̄. ad cui⁹ declarationē ꝺbes

ſcire ꝙ filiuſfa. multis modis poteſt hēre peculiū. primo pecuniā paternā quā ꝺ patris archa accepit: puta q: adminiſtrabat bona patris. nā lȝ fili⁹ dicat̄ dñs rerū paternaꝝ: vt.l. in ſuis de lib. ꝛ poſthu. ꝛ iſti. de here. qua. ꝛ diffe. §. ſui. hoc iō dr̄: q: de eis alitur ꝛ ꝓpter ſpē future ſucceſſionis. Itē pōt hēre caſtrēſe peculiū qꝺ acquiſiuit in caſtris vel more caſtrorū: vt. C. ꝺ caſtrē. pecu. .l.i. ꝛ.ȷ. de quaſi caſtrē. pecu.l. nō pōt. Itez pōt hēre q̄ſi caſtrēſe peculiū: vt ſi filiuſfa. hēret pecuniaȝ ex publico ī aliqua adminiſtratiōe ꝯſtitutus: vt. C. de aſſeſ.l. velut. ꝛ in his duob⁹ peculijs loco patriſfa. habet̄: vt. ſ. ad macedo.l. ij. ꝛ. C. de inoffi. teſta.l. fi. Itē pōt habere peculiū aduenticiū ꝙ filius acqrit ex bonis maternis: vel aliūde q̄ a patre: ꝛ in hoc olim pater dñium pleno iure. hodie vero tantū habet vſūfructū vt legitimus adminiſtrator: vt. C. de bo. ma.l.i. ꝛ in. ꝺ.l. cū oportet: ꝛ vtrobiqȝ no. qꝺ eſt verū qñ hoc peculiū fuit queſitū voluntate patris. alias pleno iure eſt filij: ꝛ dat̄ tunc filio curator in hoc peculio: vt.l. fi. C. de bo. que lib. itē poteſt habere peculiū ꝓfecticiū qꝺ cōcedit̄ ſibi a patre: vt.ȷ. eo. .l. depoſiti. §. fi. vel ab alio cōtēplatione tñ patris: vt.ȷ. de vul. ſubſti.l. ex facto. §. ſi quis: ꝛ.l. ſȝ ꝛ ſi plures. in. §. arrogato de vul. ꝛ pupil. ꝛ de iſto loquit̄ hic titulus: vt in.i.q. dixi: ꝛ oēs iſtos modos peculij poit gl.i.l. frater a fratre. ſ. alle.

Ex.l. ſequenti.

ℭ Que ſit differentia inter actioneȝ de peculio ꝛ exercitoriā: ibi. Uenio. Itē in quo differat ab inſtitoria: ibi. Itez quero. Itē qualiter a tributoria: ibi. Itez quero. Itez an actio de peculio ſit in rē uel pſonā: ibi. Itē. Et an ſit datiua uel natiua: ibi. Itē q̄ro poſito. An autē dicta actio oriat̄ ex obligatiōe ciuili ꝛ naturali: vel ciuili tātuȝ: vel naturali tantū: ibi. Itez quero. Et an ſit bone fidei vel ſtricti iuris: ibi. Itē quero. Et an actio de peculio q̄ datur cōtra filiuȝ. et que dat̄ ꝯtra patrē: vel dominū ſit eadē: ibi. Itē quero Et de ꝓnomine hoc. ꝛ de dicto teſtis qui dixit in hoc palacio vt intelligatur de oculo itellectus: ibi. Itē oppo. Et q̄liter intelligatur ꝙ pater tenetur de peculio filij: ibi. Uenio. Et quādo maſculinū cōcipiat femininū: ibi. Contra.

o **Rdinariuȝ.** ℭ Iſtud principiū vſqȝ ad. §. poteſtatis. diuiditur ī q̄ttuor partes. primo eniȝ ponitur cōtinuatio. ſecūdo quotupliciter agat̄ ex hoc edicto. tertio ponuntur verba edicti. q̄rto illa incipit exponere. ſecūda ibi. eſt autē. tertia ibi. verba autē. quarta ibi. de eo loquitur. ꝛ .h.d. Sicut ſe habet patrimoniū ad liberū: ita ſe hȝ peculiū ad ſeruū vel filiū: vt pater vel dñs de peculio teneātur. h.d. ſm Ja. bu. ℭ Uenio ad primā partē ex qua no. iuris ordinē eſſe iſpiciendū ad qꝺ.l. ij. ſ. ꝺ ſta. homi. ꝛ habuiſtis no. in glo. rubrice. ſ. de eo per quē fac. erit. qꝺ valet ad. q. ibi notatā. nā. q. fuit de facto an legitim⁹ tutor excluderet a iudice ꝯfirmatū. ꝛ. ꝺ. Mar. ſilla. diſputauit hanc. q. in ſcholis. ꝛ determinauit cōfirmatū a iudice legitimo p̄ferendū: quia lex dicit oīno ꝯfirmandū. ꝛ qꝺ hoc lex velit dicit ipſe pater ex ordine tituloꝝ. primo eniȝ ponit ꝺ teſta. tute. poſtea ꝺ cōfir. tuto. tertio de legit. tuto. vñ ꝯcludit: q: p̄ferend⁹ ſit ꝯfirmat⁹: cū ꝺ eo prius diſponat. ꝛ allegat pro caſu huius. q.l. de creationib⁹. C. de epi. audi. nā dicit ibi tutorem filio furioſo datū a patre in teſtamēto p̄ferēduȝ legitimo q eget ꝯfirmatiōe: vt. C. de teſta. tute

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg